

**Archeologische prospectie met
ingreep in de bodem
Avelgem - Hoogstraat**

Titel

*Archeologische prospectie met ingreep in de bodem
Avelgem, Hoogstraat*

Auteurs

Sarah De Cleer

Opdrachtgever

Immobiëlenmaatschappij Joost Danneels NV.

Projectnummer

2012-83

Plaats en datum

Gent, december 2012

Reeks en nummer

*BAAC Vlaanderen Rapport 46
ISSN 2033-6898*

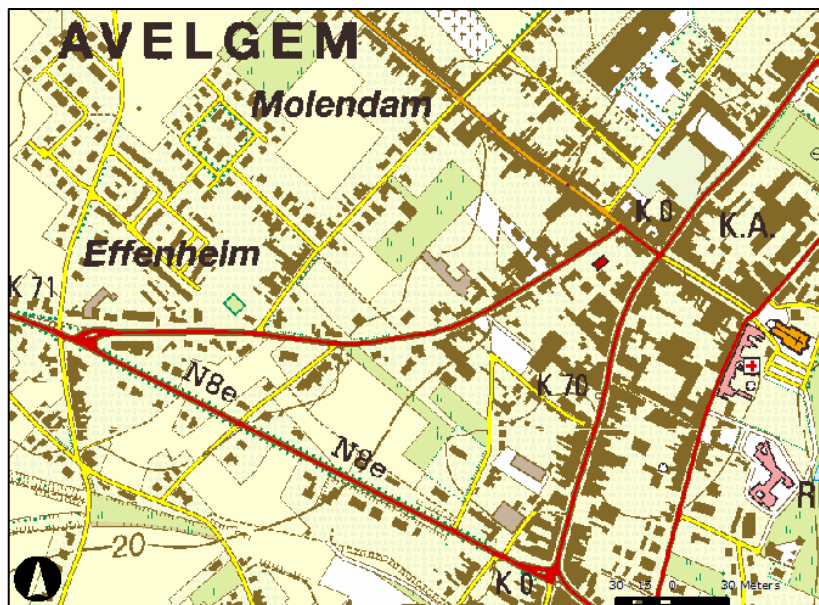
Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Technische fiche

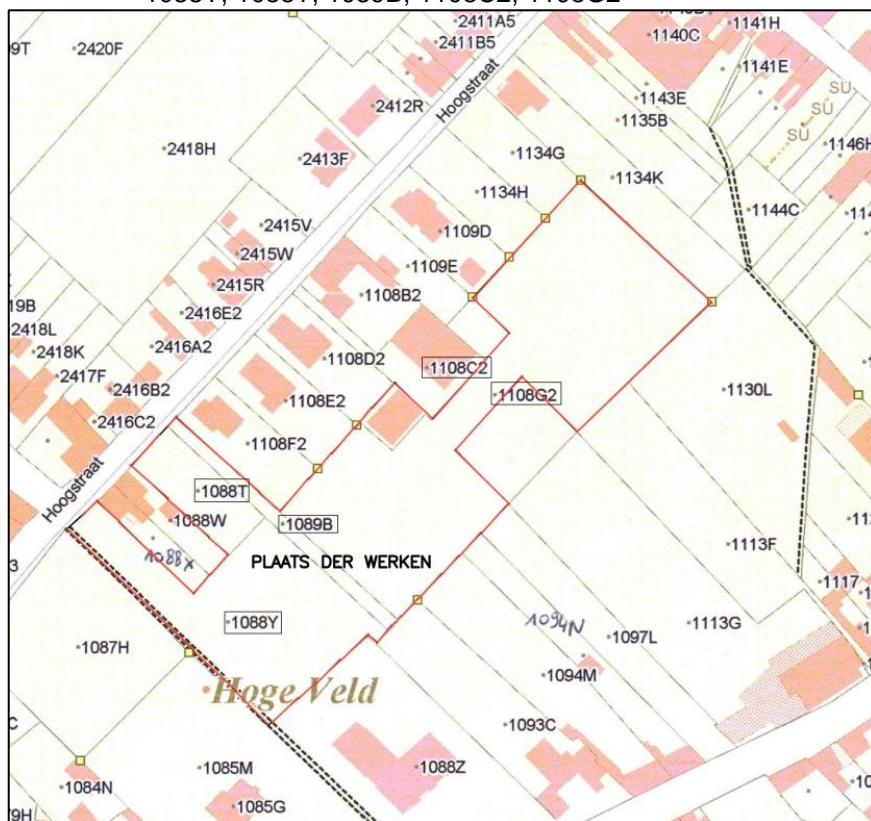
Naam site: Avelgem, Hoogstraat

Ligging: Hoogstraat
Gemeente Avelgem
West-Vlaanderen

Topografische kaart:

Kadaster: Avelgem, afdeling 1, sectie A
Percelen: 1088Y, 1088T, 1089B, 1108C2, 1108G2

Coördinaten:	X: 84577,8614 Y: 163345,8958 (noordoosten van het terrein) X: 84453,7065 Y: 163247,4037 (noordwesten van het terrein) X: 84613,9425 Y: 163308,9361 (zuidoosten van het terrein) X: 84489,8917 Y: 163187,0558 (zuidwesten van het terrein)
Onderzoek:	Archeologische prospectie met ingreep in de bodem
Projectcode:	2012-83
Opdrachtgever:	Immobiëlnmaatschappij Joost Danneels NV. Sint-Baafskerkstraat 1, 8200 Sint-Andrieszouden
Uitvoerder:	BAAC bvba
Vergunningsnummer:	2012/365
Naam aanvrager:	Jeroen Vanden Borre
Projectleiding:	Jeroen Vanden Borre
Terreinwerk:	Jeroen Vanden Borre, Sarah De Cleer, Nick Krekelbergh
Verwerking:	Jeroen Vanden Borre, Sarah De Cleer, Nick Krekelbergh
Wetenschappelijke begeleiding:	nvt
Trajectbegeleiding:	Jessica Vandevelde (Agentschap Onroerend Erfgoed)
Specialistisch onderzoek:	nvt
Bewaarplaats archief:	BAAC bvba
Grootte projectgebied:	ca. 1,1 ha.
Grootte onderzochte oppervlakte:	1283 m ²
Termijn:	Veldwerk: 3 dagen Uitwerking: 5 dagen
Reden van de ingreep:	Binnen het plangebied zal een nieuwe verkaveling gerealiseerd worden door Danneels NV. Het projectgebied is ca. 1,1 ha groot en staat gekarteerd als matig droge tot droge zandleembodem. Momenteel is het terrein in gebruik als gras- en akkerland.
Bijzondere voorwaarden:	Opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed
Archeologische verwachting:	Het projectgebied is gelegen op een hoger, droog terrein aan de rand van de Scheldevallei. Er zijn verschillende archeologische sites bekend in de onmiddellijke omgeving, voornamelijk daterend uit de IJzertijd en de Romeinse periode. Het gebied heeft bijgevolg een hoge archeologische verwachting. Sporen uit verschillende periodes zijn mogelijk.
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Zijn er antropogene sporen aanwezig?

2. Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
3. In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?
4. Op welk(e) niveau(s) bevinden de sporen zich?
5. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
6. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
7. Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, welke aspecten verdienen hierbij bijzondere aandacht?

Resultaten:

Op basis van de aangetroffen archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied kunnen er twee zones afgebakend worden. De eerste zone omvat werkput 1 met de aanwezigheid van verschillende greppels. Waarschijnlijk zijn dit perceelsgreppels die een nederzetting afgebakend hebben. Aan de hand van het aangetroffen aardewerk zijn deze te situeren in de Late IJzertijd.

De tweede zone concentreert zich rond werkputten 11 en 13. In deze zone werden in totaal 5 kuilen aangetroffen, mogelijk paalkuilen. Ook hier werd aardewerk ingezameld dat te situeren is in de Late IJzertijd.

Inhoud

Technische fiche.....	3
Samenvatting	7
1. Inleiding	8
1.1. Algemeen	8
1.2. Doel van het onderzoek	9
1.3. Aard van de bedreiging	10
1.4. Opzet van het rapport	10
2. Methode	11
3. Bodemkundige en archeologische gegevens	12
3.1. Bodemkundige gegevens	12
3.1.1. Digitale bodemkaart van Vlaanderen	12
3.2. Beknopte historiek en archeologische gegevens	15
3.2.1. Historische achtergrond	15
3.2.2. Cartografische gegevens	16
3.2.3. Archeologische gegevens	18
4. Archeologisch onderzoek	20
4.1. Bodem en stratigrafie	20
4.2. Sporen en structuren	21
4.3. Natuurlijke en recente sporen	30
4.3.1. Natuurlijke sporen	30
4.3.2. Recente sporen	31
4.4. Interpretatie sporen	31
5. Aardewerk	33
5.1. Lokaal handgevormd aardewerk	33
5.2. Romeins aardewerk	40
6. Besluit en waardering	43
6.1. Algemeen	43
6.2. Beantwoording onderzoeksvragen	43
6.3 Advies	44
7. Bibliografie	45
8. Bijlagen	47

Samenvatting

In opdracht van Danneels NV. heeft BAAC Vlaanderen een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd op het terrein aan de Hoogstraat te Avelgem (gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen). Binnen het plangebied zal een nieuwe verkaveling gerealiseerd worden door Danneels NV.

De verkaveling gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief zal verstoord worden (afbeelding 1).

Afbeelding 1: Situering onderzoeksgebied¹.

Het is in totaal ca. 1,1 ha groot en staat gekarteerd als matig droge tot droge zandleembodem. Momenteel is het terrein in gebruik als gras- en akkerland.

Het projectgebied bevindt zich op een hoger gelegen, droog terrein aan de rand van de Scheldevallei. Er zijn in de onmiddellijke omgeving verschillende archeologische sites bekend, voornamelijk daterend uit de IJzertijd en Romeinse periode. Het gebied heeft bijgevolg een hoge archeologische verwachting. Sporen uit verschillende perioden zijn mogelijk.

Van de totale omvang van het plangebied van 1,1 ha werd 1283m² onderzocht. Tijdens het onderzoek werden er 13 werkputten aangelegd.

Op basis van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied kunnen er twee zones afgebakend worden met archeologische sporen. De eerste zone omvat werkput 1 met de aanwezigheid van verschillende greppels. Waarschijnlijk zijn dit perceelsgreppels die een nederzetting afgebakend hebben. Op basis van het aangetroffen aardewerk zijn deze te situeren in de Late IJzertijd.

De tweede zone concentreert zich rond werkputten 11 en 13. In deze zone werden in totaal 5 kuilen aangetroffen met een antropogene oorsprong, mogelijk paalkuilen. Ook hier werd aardewerk ingezameld dat te situeren is in de Late IJzertijd.

---

¹ AGIV 2012a.

1. Inleiding

1.1. Algemeen

In opdracht van Danneels NV. heeft BAAC Vlaanderen een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd op het terrein aan de Hoogstraat te Avelgem (gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen). Binnen het plangebied zal een nieuwe verkaveling gerealiseerd worden door Danneels NV.

Dit gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief zal verstoord worden en het aanwezige erfgoed vernield (afbeelding 2).

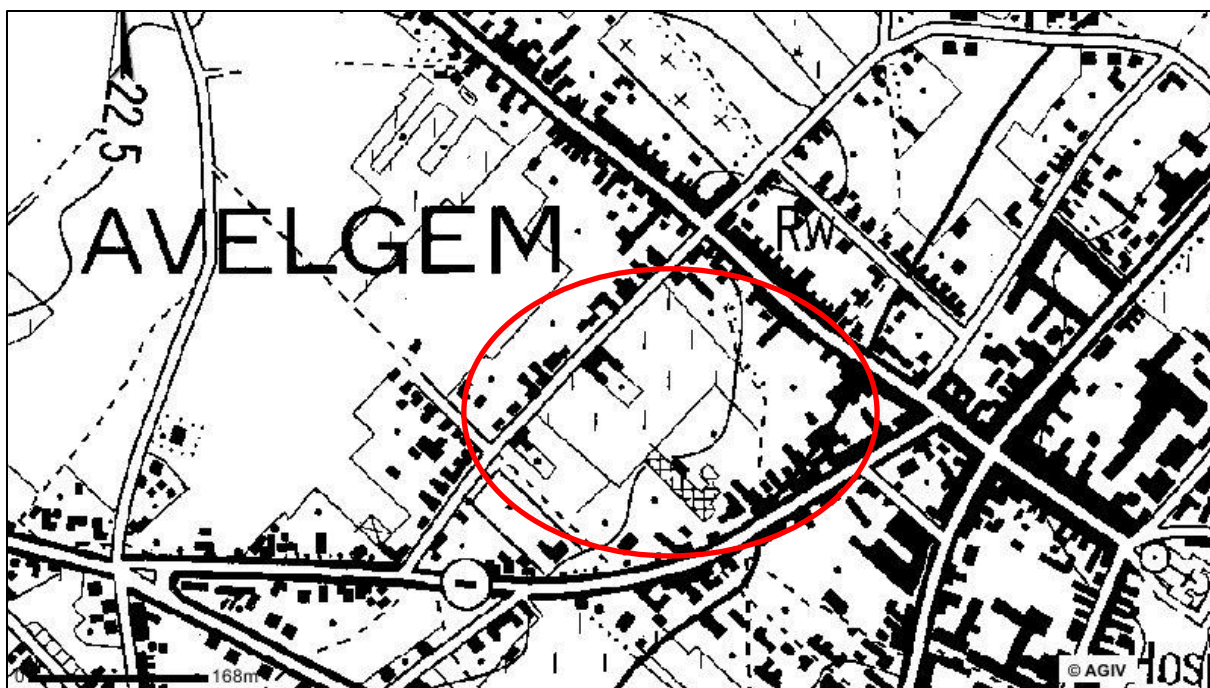
Afbeelding 2: Situering onderzoeksgebied².

In het kader van het 'archeologiedecreet' (decreet van de Vlaamse Regering 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist, in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed, eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de verkaveling door Danneels NV. ter hoogte van de Hoogstraat te Avelgem. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Aangezien behoud *in situ* niet mogelijk is, is gekozen voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem.

---

² AGIV 2012b.

Afbeelding 3: Situering onderzoeksgebied³.

Binnen het plangebied wordt een nieuwe verkaveling gerealiseerd door Danneels NV. Het projectgebied is in totaal ca. 1,1 ha groot en staat gekarteerd als matig droge tot droge zandleembodem. Momenteel is het terrein in gebruik als gras- en akkerland.

Het projectgebied bevindt zich op een hoger gelegen, droog terrein aan de rand van de Scheldevallei. Er zijn in de onmiddellijke omgeving verschillende archeologische sites bekend, voornamelijk daterend uit de IJzertijd en Romeinse periode. Het gebied heeft bijgevolg een hoge archeologische verwachting. Sporen uit verschillende perioden zijn mogelijk.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedroeg 1,1ha., waarvan 1283m² werd onderzocht in 13 werkputten.

Het onderzoek werd uitgevoerd op 14 september 2012 en 17 september 2012. Projectverantwoordelijke was Jeroen Vanden Borre. Sarah De Cleer en Nick Krekelbergh werkten mee aan het onderzoek.

Contactpersoon bij de overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed, was Jessica Vandeveldde. Bij de opdrachtgever (Danneels NV.) was dit Wout Amery.

1.2. Doel van het onderzoek

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Zijn er antropogene sporen aanwezig?
2. Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
3. In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?
4. Op welk(e) niveau(s) bevinden de sporen zich?

³ AGIV 2012a.

5. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
6. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
7. Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, welke aspecten verdienen hierbij bijzondere aandacht?

1.3.   *Aard van de bedreiging*

Binnen het plangebied, ca. 1,1 ha. groot, zal een nieuwe verkaveling gerealiseerd worden door Danneels NV. Dit zal gepaard gaan met graafwerken, waardoor het bodemarchief zal verstoord worden. De realisatie hiervan impliceert bodemingrepen, waarbij eventuele aanwezige archeologische restanten dreigen verloren te gaan en de *in situ* bewaring van mogelijke archeologische waarden uitgesloten is.

1.4.   *Opzet van het rapport*

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk wordt de toegepaste methode toegelicht. Vervolgens wordt er stilgestaan bij de bekende bodemkundige en archeologische gegevens betreffende het onderzoeksgebied en haar omgeving. Daarna worden de resultaten van het archeologisch onderzoek gepresenteerd. Hieruit volgt een synthese.

2. Methode

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedroeg ca. 1,1 ha., waarvan 1283 m² werd onderzocht in 13 werkputten. Voor de aanvang van de werken bestond het terrein uit weilanden. De methode van continue sleuven werd gebruikt: parallelle proefsleuven over het volledige terrein van de percelen. De afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15m (van middelpunt tot middelpunt).

Hierbij werd 10% opengelegd, meer bepaald 1039 m², door middel van proefsleuven in een vast grid en 2,5% (244 m²) door middel van kijkvensters en/of dwarssleuven. De zijdes van de kijkvensters waren maximaal de afstand tussen twee proefsleuven. De kijkvensters en/of dwarssleuven moesten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

De proefsleuven hadden dezelfde noordoost-zuidwest oriëntatie, behalve werkputten 11 en 12, deze hadden een noordwest-zuidoost oriëntatie. De inplanting van de sleuven werd op voorhand op het plan aangeduid, aangepast aan de toekomstige inplanting van de verkaveling, en werd besproken met de erfgoedconsulent van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

De afgraving gebeurde door een kraan op rupsbanden van 21 ton met tandeloze graafbak van 2 m breed. Tijdens het onderzoek werd in iedere werkput machinaal één vlak aangelegd op het archeologisch relevante en leesbare niveau; dit onder begeleiding van de leidinggevende archeoloog. Indien nodig werd het vlak lokaal verdiept. Vervolgens werd het vlak manueel bijgeschaafd, zodat de sporen het best zichtbaar waren en meteen konden worden ingekrast. Er werden overzichts- en detailfoto's gemaakt. Het maaiveld bevond zich op een hoogte van gemiddeld 22m TAW. Het vlak werd aangelegd op een gemiddelde diepte van 21,50m TAW. Alle sporen werden ingetekend door middel van een *Robotic Total Station* (RTS) en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen en foto's. Sporen-, foto-, vondsten-, coupe- en tekeningenlijsten werden digitaal geregistreerd. Gebruik makend van de programma's Novapoint Survey en Autocad werden de verzamelde data van de opgravingsvlakken verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan van het hele terrein.

Er werd een selectie van de sporen (in totaal 8) gecoupeerd die toereikend was om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschaafd om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Het profiel van de coupes werd manueel opgeschaafd, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. Vondsten uit de coupes werden stratigrafisch ingezameld. Na de registratie werden deze volledig opgegraven, d.w.z. de tweede helft uitgehaald. Sporen die na onderzoek (coupe) natuurlijk bleken te zijn of minder dieper dan 2 cm, zijn niet getekend. Vondsten werden achteraf gewassen, genummerd en bewaard bij BAAC bvba.

Per sleuf werd bij de aanleg ervan een diepere profielput aangelegd zodat minstens 60 cm van de moederbodem zichtbaar was. Bij elke profielput werd de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op plan aangeduid. Aan de hand van deze profielputten kreeg men een duidelijk beeld van de bodemopbouw en landschapontwikkeling.

Met behulp van een metaaldetector (*Tesoro Silver*) werden metaalvondsten opgespoord. Er zijn geen sporen aangetroffen waarbij de metaaldetector een signaal gaf.

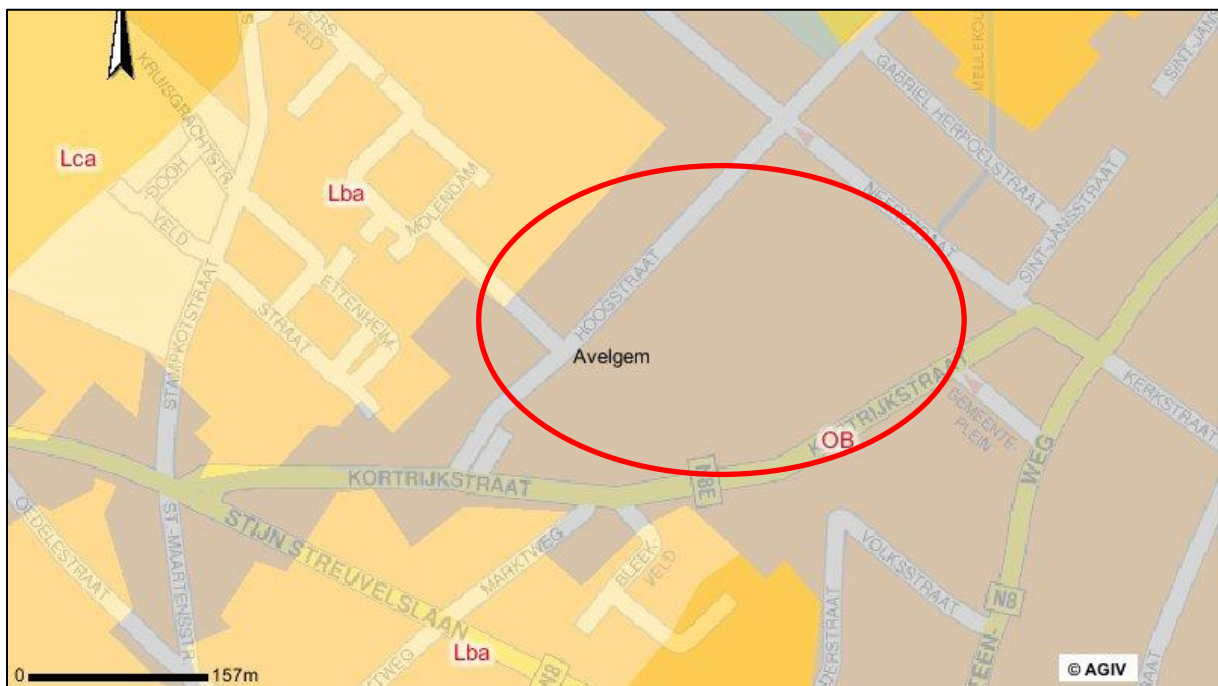
Na afloop van het onderzoek werden de werkputten met instemming van het Agentschap Onroerend Erfgoed gedicht.

3. Bodemkundige en archeologische gegevens

3.1. Bodemkundige gegevens

3.1.1. Digitale bodemkaart van Vlaanderen

Analyse van de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen, AGIV) toont aan dat Avelgem tot de *Zandstreek* behoort en dat het onderzoeksgebied ingeschreven staat als *OB*-bodem, *bebouwde zones* (kunstmatige gronden) (afbeelding 4)⁴. Dit komt door de ligging van het plangebied in de bebouwde kom van Avelgem.

Afbeelding 4: Situering onderzoeksgebied⁵.

Ten zuiden en ten westen van het onderzoeksgebied komt een *droge zandleembodem met textuur B-horizont* voor (bodemserie Lba). Ten noorden van het plangebied bevindt zich een *matig droge zandleembodem met textuur B-horizont* (bodemserie Lca)⁶:

Lba-bodems: *droge zandleembodem met textuur B horizon*

L: textuur: zandleem

b: drainage: droog, niet gleyig

a: profielontwikkeling: met textuur B horizon of met weinig duidelijke kleur B horizon

Lca-bodems: *matig droge zandleembodem met textuur B horizon*

L: textuur: zandleem

c: drainage: matig droog, zwak gleyig

a: profielontwikkeling: met textuur B horizon of met weinig duidelijke kleur B horizon

⁴ AGIV 2012c.

⁵ AGIV 2012c.

⁶ AGIV 2012c.

Volgens de bodemkaart is het plangebied gelegen in de Zandleemstreek. De Zandleemstreek vormt de overgang tussen de Vlaamse Zandstreek in het noorden en de Leemstreek in het zuiden. Tevens is het plangebied gesitueerd in de directe nabijheid van de vallei van de Schelde, alsook die van de Avelgembeek, op enkele honderden meters van een oude Scheldearm⁷. Zowel de Leie-vallei als deze van de Schelde vormen ter hoogte van Kortrijk uitlopers van de Vlaamse Vallei, een depressie die hoofdzakelijk gevormd is door fluviatiele processen en opgevuld tijdens het Laat-Pleistoceen. De quartaire opbouw buiten de uitlopers van de Vlaamse Vallei is zeer verschillend. Dit gebied wordt gedomineerd door eolische afzettingen, en ook oude hellingsafzettingen in gebieden met een golvend landschap. Het onderste facies, opgebouwd uit gestratificeerde leem met landschelpen, is een overstromingsafzetting. Het niet-gestratificeerde bovenliggende leemfacies is van eolische oorsprong. Beide facies zijn door een grindniveau van elkaar gescheiden. De leem is meestal kalkhoudend, met uitzondering van het bovenste gedeelte. Geërodeerde deeltjes werden getransporteerd en opnieuw gesedimenteerde. Aan de basis van de gele brokkelige leem ligt een grindniveau, opgebouwd uit silexen, tertiaire zandsteenfragmenten, krijt en limonietconcreties. De grijze gelaagde leem bestaat uit kleihoudende leem, ofwel kalkhoudend en rijk aan fossielen, ofwel ontkalkt en bruingrijs van kleur met organisch materiaal dat in de laag aanwezig is. Er komen plooingen en kleine vorstschuren voor en aan de top een interstadiale paleobodem. Onderaan is een solifluctielaag aanwezig.

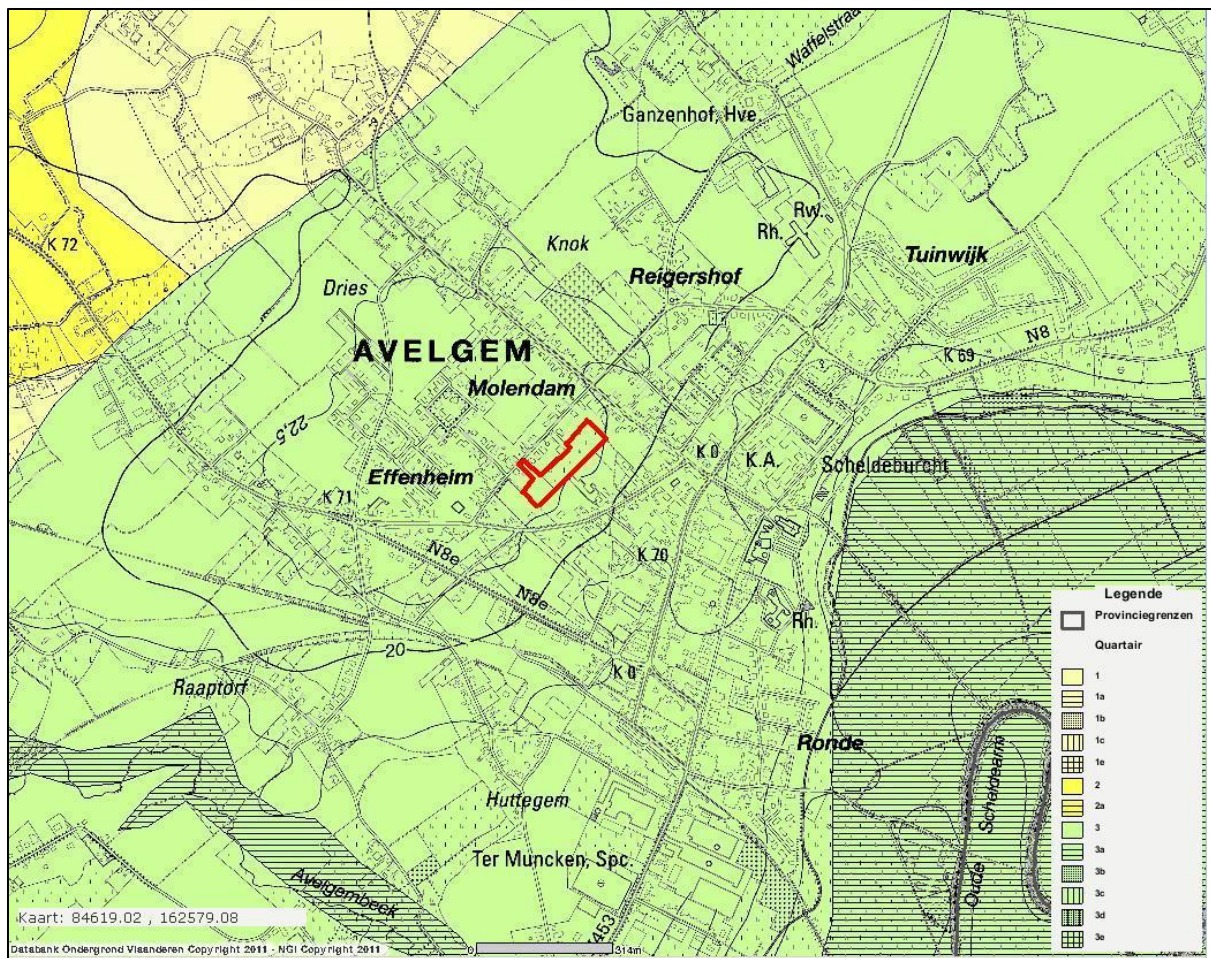
De basis van het lössprofiel ligt in het Weichselien, met solifluctiemateriaal waarin een complex van humeuze horizonten ontwikkeld is. Het gaat hierbij om een steppebodem die is ontstaan in een omgeving met een fluctuerende vochtigheidsgraad. De top van deze afzettingen wordt afgesneden door een keienvloer, gecombineerd met een niveau van smalle vorstwiggen. De keienvloer is het gevolg van een droge en koude fase waar de fijnere partikels van tussen de keien werden geblazen (deflatie). Daarop volgde een vochtigere periode met sedimentatie van eolisch materiaal, dat daarna door massabewegingsprocessen en afvloeiingen verplaatst werd en opnieuw afgezet. Er zijn verschillende niveaus met zuiver eolische afzettingen (Lid van Haspengouwen). In de daaropvolgende periode domineren de zuivere eolische afzettingsprocessen. De sedimentatie gebeurde in verschillende fases, onderbroken door de vorming van een volgende keienvloer en een volgend niveau van vorstwiggen (Lid van Brabant). Zowel het Lid van Brabant als het Lid van Haspengouwen maken deel uit van de Formatie van Gembloux, die alle leemafzettingen uit het Weichselien omvat.

Het quartaire dek is in de Zandleemstreek doorgaans eerder dun (< 120 cm), en plaatselijk komen tertiaire formaties aan of nabij de oppervlakte voor. Op de hellingen neemt de dikte van het quartair dek vaak af en op hoger gelegen heuveltoppen ontbreekt het zelfs volledig: door erosie werd het daar weggeërodeerd en aan de voet van de hellingen als colluvium afgezet. De samenstelling van het quartaire dek varieert van lemig zand in het noorden tot zandleem en leem in het zuiden, waar ook het plangebied is gelegen.

---

⁷ DOV Vlaanderen 2012a.

Afbeelding 5: Het plangebied (in rood) op de paleogeografische kaart van Vlaanderen. Het plangebied is gelegen op een plateau bestaande uit eolische afzettingen en/of colluvium (eenheid 3), gelegen ten noorden en ten westen van de vallei van de Schelde en de Avelgembeek (op de kaart gearceerd weergegeven, eenheid 3a).

Volgens de quartairgeologische kaart komen in het plangebied eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen (ELPw) voor, al dan niet in combinatie met hellingsafzettingen van het quartair (HQ). In dat laatste geval gaat het om colluviale afzettingen als gevolg van erosie en sedimentatie langs de hellingen. Op grotere diepte bevinden zich fluviatiele afzettingen van het Weichselien. Het tertiair substraat wordt in het noorden van het plangebied gevormd door het Lid van Saint Maur (KoSm), dat bestaat uit grijze, silthoudende klei.

3.2. **Beknopte historiek en archeologische gegevens**

3.2.1. **Historische achtergrond**

De chronologische bespreking van de archeologische data handelt over het hele grondgebied van Avelgem en is dus niet noodzakelijk van toepassing op het onderzoeksgebied.

De gemeente Avelgem is sinds 1977 samengesteld uit de centrumgemeente Avelgem en de deelgemeenten Bossuit, Kerkhove, Outrijve en Waarmaarde. De gemeente heeft een langgerekte vorm en is gelegen in de Scheldevallei, in het uiterste zuiden van West-Vlaanderen, op de grens met de provincie Henegouwen en Oost-Vlaanderen.

De Schelde, met sterk meanderend verloop, kende door de eeuwen heen belangrijke transformaties, al vroeg werden meanders afgesneden. In het Schelde-alluvium vond reeds in de Middeleeuwen klei-uitgraving plaats voor de baksteenfabricatie (eind 19^e - eerste helft 20^e eeuw).

De aanwezigheid van de Schelde en een vruchtbare bodem maakten de regio Zuid-West-Vlaanderen aantrekkelijk voor bewoning. Onder andere in Kerkhove werden prehistorische vondsten aangetroffen tijdens archeologisch onderzoek ("*Waarmaardse Kouter*") (Mesolithicum). Keltische stammen uit Beieren en Bohemen vestigden zich vanaf 8^e – 7^e eeuw v.C., waarbij de Schelde de grens vormde tussen de Nerviërs in het oosten en de Menapiërs in het westen.

Vanaf de Romeinse verovering (1^e eeuw v.C.) maakte de regio deel uit van de provincie *Gallia Belgica*, met de *Civitas Nervorum* ten oosten van de Schelde en de *Civitas Menaporum* ten westen van de Schelde. Tot de 2^e eeuw n.C. betekende dit een periode van economische bloei, materiële welvaart en vrede.

In de 5e eeuw begon de bekering tot het Christendom. Verschillende abdijen, o.a. de abdij van Ename en de Sint-Pietersabdij van Gent, hebben bezittingen in deze regio. Deze speelden een belangrijke rol in de ontginning van het gebied en verwierven het patronaatschap van de parochies. Tijdens het Ancien Régime behoorden de verschillende gemeentes tot de Heuvelkasselrij van Oudenaarde.

De oudste vermelding van Avelgem in 966 als "*Aulinghem*", stond in een bezitsoorkonde gegeven door Lotharius van Frankrijk aan de Sint-Baafsabdij. Deze abdij had reeds in 821 een hoeve. In 1111 werd het altaar van Avelgem voor het eerst vermeld, onder het patronaat van de Gentse Sint-Pietersabdij.

Er zijn verschillende heerlijkheden gekend binnen het grondgebied van de gemeente, "*Ter Muncken*", "*Ename*", beide in het gehucht Rugge, en de belangrijkste "*Avelgem*". Verscheidene hoeves waren eigendom van de Gentse Sint-Pieters- en Sint-Baafsabdij.

Tweede helft 12^e eeuw was Willem I de eerste ridder-heer te Avelgem. Later trouwde een afstammeling met Oste I van Steenhuize en de heerlijkheid bleef tot in de 15^e eeuw bezit van de familie van Steenhuize tot de trouw met de heer van Gruuthuse. Het Brugse geslacht Gruuthuse kocht ook de heerlijkheid Ter Muncken en verenigde deze met de heerlijkheid Avelgem. De heerlijkheid Ename bleef bestaan tot de Franse Revolutie.

De tweede helft van de 16^e eeuw werd gekenmerkt door godsdiensttroebelen, belegeringen en plunderingen van geuzenbenden. De kerk, het kasteel Gruuthuse en vele woningen brandden af. Onder het bewind van de aartshertogen Albrecht en Isabella (1598-1621) betekende de Contrareformatie onder meer het herstellen van de kerkelijke instellingen. In de tweede helft van de 17^e eeuw waren er de Franse veroveringstochten onder Lodewijk XIV. De heerlijkheden werden te koop gezet, maar later kwamen ze terug in handen van de familie Gruuthuse en Richardot. In 1701 werd de familie d'Ursel eigenaar van de heerlijkheid van Avelgem en dit tot aan de Franse Revolutie. In 1708 was er terug vrede met het verdrag van Utrecht en het begin van het Oostenrijkse bewind (1713-1792/94). De Franse overheersing (1792/94-1814) betekende het definitieve einde van de feodale structuren, de traditionele bestuurlijke en gerechtelijke instellingen^{8 9}.

---

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2012a.

⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2012b.

De Hoogstraat in Avelgem is gelegen tussen de Kortrijkstraat en de Driesstraat. De Hoogstraat is reeds aangegeven op de Ferrariskaart (1770-1778), zonder bebouwing. De basisbebouwing gaat tot in de 19^e eeuw en bestaat voornamelijk uit eenvoudige arbeiders- en burgerhuizen¹⁰.

3.2.2. Cartografische gegevens

Het onderzoeksgebied wordt hieronder weergegeven op drie cartografische bronnen, namelijk de Ferrariskaart, de Atlas der buurtwegen en de Poppkaart.

Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778)

De Ferrariskaart (*Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik*) (afbeelding 6) toont dat het onderzoeksgebied aangeduid is als akker- en weilanden. Er zijn geen gebouwen erop afgebeeld¹¹.

Afbeelding 6: Aanduiding onderzoeksgebied op de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (Ferrariskaart) (1771-1778)¹²

Atlas van de Buurtwegen (1841)

Op de kaart van De Atlas van de Buurtwegen, opgesteld vanaf 1841 (afbeelding 7)¹³, is het onderzoeksgebied afgebeeld als akker- en weilanden. Er zijn geen gebouwen erop afgebeeld.

¹⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2012c.

¹¹ Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2012a.

¹² Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2012a.

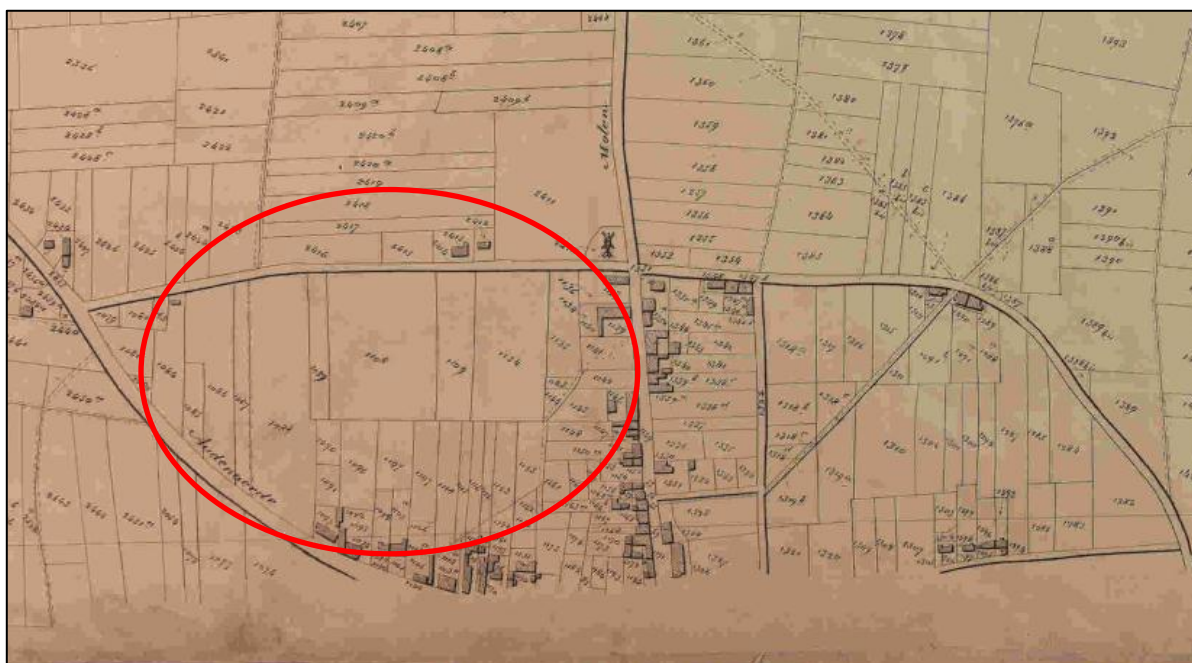
¹³ Provincie West-Vlaanderen 2012a.

Afbeelding 7: Aanduiding onderzoeksgebied op de Atlas van de Buurtwegen (1841)¹⁴

Poppkaart (tweede helft 19de eeuw)

Ook op de kaart van Philippe-Christian Popp (*Atlas cadastral parcellaire de la Belgique*) opgesteld in de tweede helft van de 19^e eeuw (afbeelding 8)¹⁵, is het onderzoeksgebied afgebeeld als akker- en weilanden. Er zijn geen gebouwen erop afgebeeld.

Afbeelding 8: Aanduiding onderzoeksgebied op de Kadasterkaart van Phillipe-Christian Popp (1855)¹⁶

¹⁴ Provincie West-Vlaanderen 2012a.

¹⁵ Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2012b.

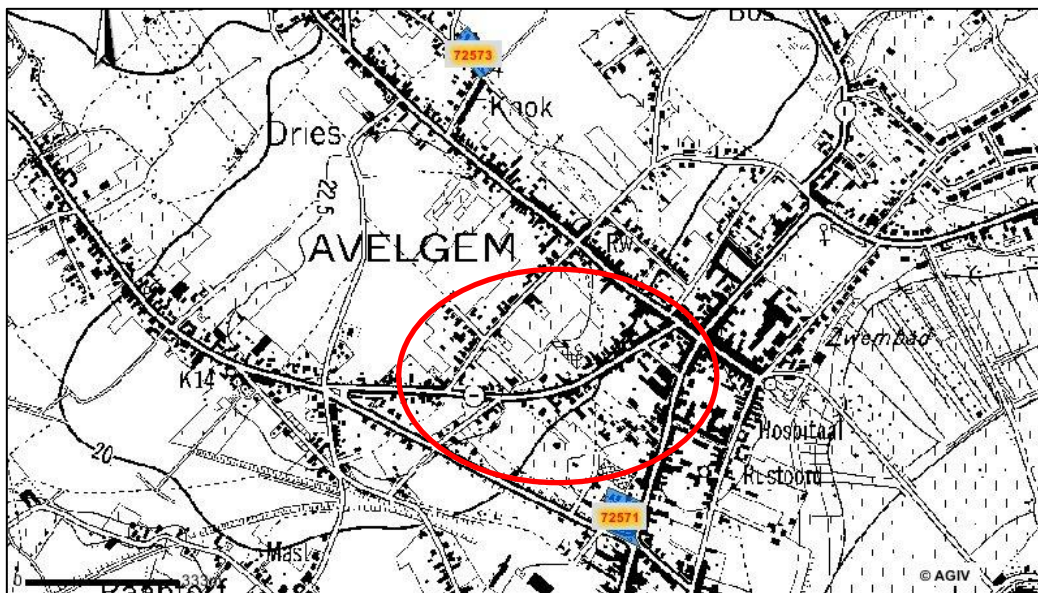
¹⁶ Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2012b.

3.2.3. Archeologische gegevens

3.2.3.1. Voorgaande archeologische vondsten

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geeft verschillende archeologische waarden weer in de omgeving van het onderzoeksgebied (afbeelding 9)¹⁷.

Afbeelding 9: CAI kaart van het plangebied met de archeologische vindplaatsen in de omgeving¹⁸

Ten noorden van het plangebied is locatie 72573, structuur 73736, gekend als *A. Decockstraat I*. Een alleenstaande site met walgracht, ca. 1850, gekend via iconografie, nu verdwenen.

Ten zuiden van het plangebied is locatie 72571, structuur 73734, gekend als *Doorniksesteenweg/Vijverhoek*. Een alleenstaande site met walgracht, ca. 1850, gekend via iconografie, nu verdwenen.

Langs de Avelgembek en de Puurbek, ten zuidwesten van het plangebied, zijn verschillende locaties gekend met losse vondsten (roerende archaeologica). Voornamelijk lithisch materiaal uit de Steentijd werd er aangetroffen, naast Romeins en Middeleeuws aardewerk (locaties 73842, 73852, 73866, 73836, 73874, 73834, 73835, 73830, 73828, 73831, 73840, 73855, 73826, 73824).

3.2.3.2. Archeologisch vooronderzoek

Op basis van de resultaten van de CAI, Centrale Archeologische Inventaris, kan men stellen dat het archeologisch potentieel voor het onderzoeksgebied te Avelgem groot is. Voor het plangebied zijn er nog geen vondsten gekend, maar de aanwezigheid van roerende archaeologica in de buurt, doen vermoeden dat bij het vooronderzoek dergelijke zaken aan het licht kunnen komen.

In de buurt van de Hoogstraat, ter hoogte van de Huttegemstraat, werd in 2011 een archeologische prospectie en een opgraving uitgevoerd door BAAC Vlaanderen.

Tijdens de archeologische prospectie werden sporen aangetroffen in drie zones, verspreid over het terrein. De aanwezigheid van verschillende paalsporen, greppels en het vondstenmateriaal deden vermoeden dat hier een deel van een huisplattegrond werd aangesneden. Deze sporen konden gedateerd worden in de Late IJzertijd / Romeinse tijd¹⁹.

¹⁷ CAI 2012.

¹⁸ CAI 2012.

¹⁹ Gierts et al. 2011.

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek werden twee zones geselecteerd voor een archeologische opgraving. In de eerste zone werden een tiental kuilen aangetroffen die op basis van het lineaire patroon, als een huisplattegrond konden geïnterpreteerd worden. Er werd ook greppels aangetroffen en het aardewerk dateerde de sporen in de Late IJzertijd / Romeinse periode. Buiten deze greppels werd er nog een zespalige spieker aangetroffen en een waterkuil, naast vele losse (paal)kuilen. Ten zuidoosten van zone 1, in zone 2, zijn kuilen en grachten aangetroffen die in dezelfde periode konden gesitueerd worden. In het zuiden werd een ronde structuur geïnterpreteerd als een waterkuil, naast enkele losse kuilen en greppels²⁰.

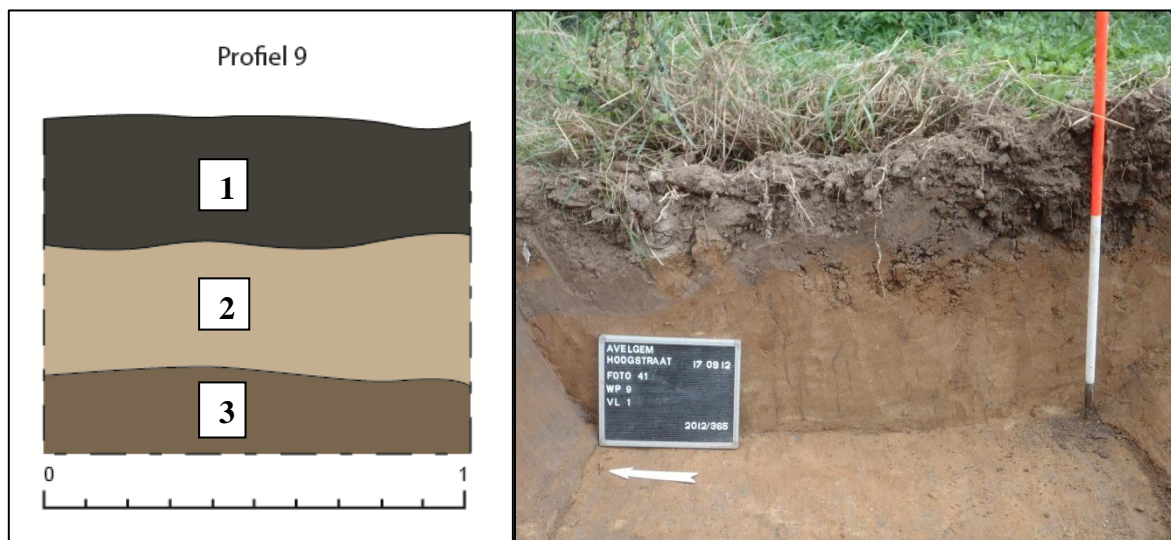
²⁰ Cox, Janssens 2011.

4. Archeologisch onderzoek

Dit hoofdstuk vormt een toelichting bij de gevonden sporen en structuren.

4.1. Bodem en stratigrafie

Het terrein vertoonde binnen de grenzen van het plangebied een erg vlak reliëf. Het plangebied is dan ook gelegen op de rand van een plateau dat uitsteekt boven de hoogtelijn van 22,5 m. Ten westen van het plangebied was een nadrukkelijke steilrand aanwezig (met uitzondering van het perceel waarop het containerpark is gelegen), waarbij het maaiveld van de aanpalende percelen ruim één meter lager lag dan in het plangebied zelf. Dit lijkt erop te wijzen dat hier in het verleden ontgroningen hebben plaatsgevonden. Het plangebied zelf is hiervan gespaard gebleven. Verder naar het oosten liep het terrein sterk af in de richting van de vallei van de Schelde (afbeelding 10).

Afbeelding 10: Profiel werkput 9. Laag 1 = bouwvoor / Laag 2 = colluvium / Laag 3 = C-horizont.

De bodem in het plangebied vertoonde een vrij homogene opbouw. In alle werkputten was een bouwvoor (Ap-horizont) aanwezig, bestaande uit bruingrijze, sterk tot uiterst siltig zand met baksteen en houtskool als bijmenging en een dikte van 30 tot 40 cm. Hieronder bevond zich een laag bestaande uit lichtbruingrijze, sterk zandige leem, die enigszins humeus was, sterk gebioturbeerd en als bijmenging ook relatief veel baksteenfragmentjes, houtskool en plaatselijk zelfs glasfragmenten bevatte. De dikte van dit pakket varieerde tussen ca. 30 en 60 cm. Gezien het sterk zandige karakter van deze afzettingen en de nadrukkelijke aanwezigheid van bijmengingen als baksteen en houtskoolfragmenten, kan geconcludeerd worden dat het hier om colluviale afzettingen gaat. Dit is ondanks de positie van het plangebied op de rand van een plateau niet uitzonderlijk, aangezien colluviale pakketten over de ganse helling van de heuvel worden afgezet. Hoewel ze doorgaans het omvangrijkst zijn aan de voet van de helling, komt colluvium aldus ook hogerop de helling voor (afbeelding 11).

Afbeelding 11: Profiel werkput 10. Laag1 = bouwvoor / Laag 2 = colluvium / Laag 3 = B-horizont / Laag 4 = C-horizont.

Daaronder bevond zich de primaire afzettingen. Deze bestonden doorgaans uit lichtbruine, zwak zandige leem met vlekken van oxidatie en reductie. In de meeste werkputten betrof het onmiddellijk de C-horizont. In een paar werkputten (werkput 5 en 10) was evenwel nog een vrij dikke kleinspoelingshorizont (Bt-horizont) aanwezig. Deze bestond over het algemeen uit (rood)bruine, zwak zandige leem. De dikte hiervan varieerde tussen 15 en 40 cm. De variabele dikte ervan wijst erop dat deze B-horizont in ieder geval in werkput 5 (waar hij minder dik was dan in werkput 10) gedeeltelijk is geërodeerd. Het feit dat het colluvium in de meeste werkputten onmiddellijk rustte op de C-horizont, wijst er tevens op dat in het plangebied wel een zekere mate van erosie heeft plaatsgevonden. Waarschijnlijk betreft het een variabele graad van erosie van telkens enkele decimeters.

4.2. Sporen en structuren

Het onderzoeksgebied werd onderzocht aan de hand van 13 werkputten en 4 kijkvensters, waarbij in totaal 28 sporen werden aangeduid.

In werkput 1 werden 9 sporen onderscheiden. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. en het archeologische vlak tussen 20m en 21m TAW. Spoor 1.001 was een grijsbruine gracht met tamelijk veel aardewerk en wat verbrande leem. De onduidelijke grens met de moederbodem maakte de aanleg van de werkput moeilijk, bovenop lag een dik pakket colluvium. De werkput was tegelijkertijd al een coupe op de brede en diepe gracht. Deze was vermoedelijk een perceelsgracht als afbakening van een nederzetting. De gracht en het bovenliggend pakket colluvium bevatte aardewerk met een vermoedelijke datering in de Late IJzertijd (afbeelding 12).

Afbeelding 12: detail profiel spoor 1.001

De werkput werd uitgebreid met een kijkvenster (afbeelding 13). Toen duidelijk werd dat het hier om een gracht ging, zijn ook meerdere dwarsprofielen gezet (NO-ZW-profiel). Ook in de lengte is het profiel gedocumenteerd (NW-ZO-profiel), om een beter beeld te krijgen van de gracht en de verschillende opvullingslagen.

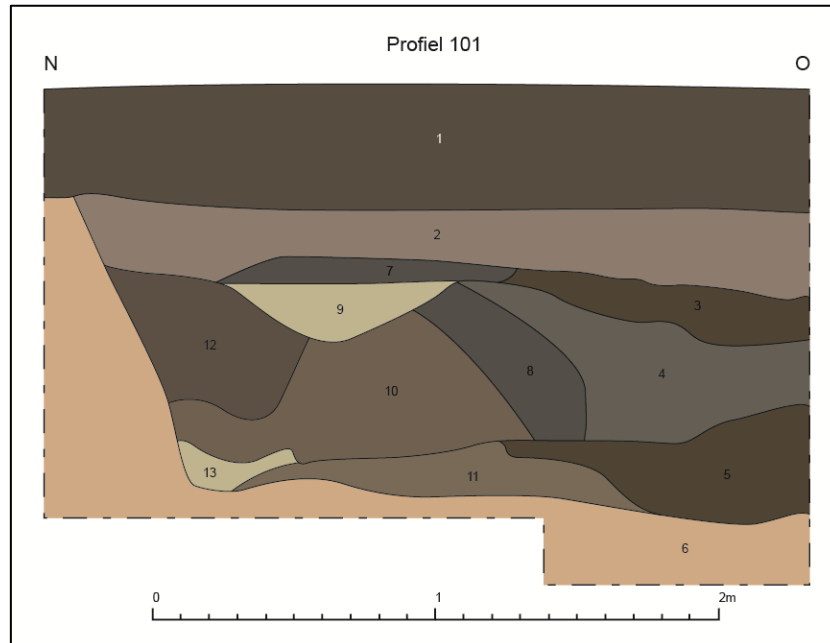

Afbeelding 13: detail kijkvenster rond spoor 1.001

In de gracht waren verschillende vullingen aanwezig, die erop wijzen dat de gracht meerdere fasen heeft gekend (afbeelding 14), geleidelijk is opgevuld geraakt of gedempt en een paar keer is vergraven. De oudste (en breedste) fase leek te bestaan uit vullingen 10, 11, 12 en 13, bestaande uit lichtbruin(grijs) siltig zand dan wel zandige klei. In een later stadium lijkt de gracht gedeeltelijk te zijn gedempt en heeft een minder brede variant van de gracht een tijdlang open gelegen (vullingen 4, 5 en 8). Ook deze fase van de gracht is uiteindelijk opgevuld geraakt en gedempt. Het materiaal waarmee de gracht is gevuld bestond uit lichtgrijs tot bruingrijze, zwak tot sterk zandige leem met houtskool aardwerkfragmenten als bijmenging. Eenmaal de gracht was gedempt heeft zich ook een tijdlang een ondiep grachtje op de locatie bevonden, dat de vorige fase oversnijdt (vulling 9). De vulling ervan

bestond uit sterk lemig geel zand, gelaagd met lichtbruine leem. Daarna zijn beide laatste fasen afgedekt geraakt (overslibd) door een pakket bestaande uit donkerbruine, zwak zandige leem, die als bijmenging veel aardewerk bevatte (vulling 3 en 7). De restanten van de gracht zijn uiteindelijk gedempt met een gelaagd pakket bestaande uit lichtbruingrijs zand (vulling 2). De C-horizont onder de gracht bestond uit lichtbruine, zwak zandige leem die sterk gelaagd was met uiterst siltig zand.

Afbeelding 14: N.-O. profiel spoor 1.001

Spoor 1.002 was een bruine laag die zich over de volledige breedte van de werkput uitstreckte. Vermoedelijk was dit nog een restant van het bovenliggend pakket colluvium. In deze laag werd aardewerk aangetroffen met een vermoedelijke datering in de Late IJzertijd. Daarnaast lag spoor 1.003, een rechthoekige, bruine kuil met wat ijzer- en mangaaninclusies. Deze sneed een andere rechthoekige bruingrijze kuil, spoor 1.004 (afbeelding 15)

Afbeelding 15: detail spoor 1.002, 1.003, 1.004

Spoor 1.005 was een donkergrijze greppel, bijna parallel met de lengterichting van de werkput, bevatte aardewerk met een vermoedelijke datering in de Late IJzertijd. De greppel was zeer moeilijk zichtbaar. Daarom werd de werkput ter hoogte van deze greppel verbreed (afbeelding 16). De greppel werd oversneden door spoor 1.007, een ovale kuil met donkergrijze vulling. Bij de aanleg van de werkput en bij het couperen van het spoor werd aardewerk gerecupereerd, met een vermoedelijke datering in de Late IJzertijd (afbeelding 17). Spoor 1.006 was een ronde donkergrijze kuil, geen vondsten die een datering kunnen geven.

Afbeelding 16: detail Kijkvenster

Afbeelding 17: detail coupe spoor 1.005, 1.007

Bij de uitbreiding van werkput 1 werd er nog een greppel zichtbaar met een licht bruinrijze vulling, spoor 1.009. Bij de aanleg werd aardewerk gerecupereerd, met een vermoedelijke datering in de Late IJzertijd.

Werkput 2 omvatte 2 sporen. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. en het archeologische vlak op gemiddeld 21,50m TAW. Spoor 2.001 was een ovale kuil met een bruinigrijze tot geelgrijze gevlekte vulling en wat mangaaninclusies. Het couperen van het spoor bracht geen uitsluitsel of het hier ging om een antropogeen dan wel een natuurlijk spoor. De ondergrens was heel vaag en er werd geen materiaal gerecupereerd (afbeelding 18). Spoor 2.002 was een ronde kuil met een vergelijkbare bruinigrijze vulling. Ook bij dit spoor kon niet met zekerheid bepaald worden of het om een antropogeen of natuurlijk spoor ging.

Afbeelding 18: detail coupe spoor 2.001

In werkput 3 werden 3 sporen herkend. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. En het archeologische vlak op gemiddeld 21,50m TAW. Sporen 3.001 en 3.002 hadden vergelijkbare eigenschappen, beide hadden een langwerpige vorm en een grijsbruine tot lichtgrijze vulling. Vermoedelijk waren dit natuurlijke sporen, het couperen gaf geen duidelijkheid. Een vage ondergrens en sterke uitloging maakten een interpretatie moeilijk (afbeelding 19).

Afbeelding 19: detail coupe spoor 3.002

Ook in werkput 4 werden 3 sporen onderscheiden. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22,20m TAW. en het archeologische vlak op gemiddeld 21,50m TAW. Sporen 4.001 en 4.002 hadden beide een langwerpige vorm en een bruine vulling. Vermoedelijk waren dit natuurlijke sporen, het couperen gaf geen duidelijkheid. Een vage ondergrens en sterke uitloging maakten een interpretatie moeilijk (afbeelding 20).

Afbeelding 20: detail coupe spoor 4.002

In werkput 5 zijn 2 sporen aangeduid. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte tussen 22,20m en 21,70m TAW. en het archeologische vlak tussen gemiddeld 21,50m en 21m TAW. Spoor 5.001 en 5.002 waren ovale kuilen met een grijsbruine vulling en wat houtskoolinclusies (afbeelding 21).

Afbeelding 21: detail spoor 5.002

Werkput 6 was opgesplitst in twee delen door de aanwezigheid van een afsluiting op dat deel van het terrein. Er werd slechts 1 spoor aangeduid. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. en het archeologische vlak op gemiddeld 21,20m TAW. Spoor 6.001 was een ovale kuil en had een bruingrijze vulling met wat houtskool- en mangaaninclusies (afbeelding 22).

Afbeelding 22: detail spoor 6.001

Werkput 7 heeft geen sporen opgeleverd. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 21,50m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 20,75m TAW.

In werkput 8 werd slechts 1 spoor herkend. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 21,50m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 20,90m TAW. Spoor 8.001 was een kuil met een ronde vorm en een licht bruinigrijze vulling met wat mangaan- en ijzerinclusies (afbeelding 23).

Afbeelding 23: detail spoor 8.001

Werkput 9 heeft geen sporen opgeleverd. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 21,50m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 21m TAW.

In werkput 10 werden twee sporen onderscheiden. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 21,70m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 21m TAW. Spoor 10.001 had een ronde vorm

en een donker grijsbruine kleur. Spoor 10.002 had ook een ronde vorm en een licht bruinigrijze kleur. Vermoedelijk gaat het hier om paalkuilen (afbeelding 24).

Afbeelding 24: detail spoor 10.002

In werkput 11 werden 4 sporen aangeduid. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 21,20m TAW. Spoor 11.001 was een ovale kuil en had een licht bruinigrijze vulling met wat mangaan-, ijzer- en houtskoolinclusies. In coupe was deze vrij diep bewaard en werd de antropogene oorsprong duidelijk (afbeelding 25).

Afbeelding 25: detail coupe spoor 11.001

Spoor 11.002 had een langwerpige vorm en een donker bruinigrijze vulling met wat mangaaninclusies. Spoor 11.003 was een ronde kuil met een donkerbruine vulling en wat mangaaninclusies. Spoor 11.004 had een ronde vorm en een licht grijsbruine kleur (afbeelding 26).

Afbeelding 26: detail sporen 11.001 t.e.m. 11.004

Werkput 12 heeft geen sporen opgeleverd. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 22m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 21,50m TAW.

In werkput 13 werd slecht 1 spoor aangeduid. Het maaiveld lag op een gemiddelde hoogte van 21,90m TAW. en het archeologische vlak gemiddeld op 21,20m TAW. Spoor 13.001 had een ovale vorm en een bruine kleur. Bij de aanleg van de werkput werd aardewerk gerecupereerd met een waarschijnlijke datering in de IJzertijd. Vermoedelijk gaat het hier om een kuil of paalkuil (afbeelding 27).

Afbeelding 27: detail coupe spoor 13.001

Werkput 11 en 13 werden, op aanraden van het Agentschap Onroerend Erfgoed, achteraf met elkaar verbonden door middel van een kijkvenster. In beide sleuven kwamen sporen aan het licht met een antropogene oorsprong waarvan de onderlinge relatie niet echt duidelijk was. De uitbreiding heeft echter geen extra sporen opgeleverd.

4.3. *Natuurlijke en recente sporen*

4.3.1. *Natuurlijke sporen*

Verschillende sporen die aanvankelijk in het vlak zijn aangeduid, werden na het couperen als natuurlijk geïnterpreteerd. Spoor 1.008 uit werkput 1 had een ovale vorm en een lichtbruin tot grijswitte vulling (afbeelding 28).

Afbeelding 28: detail coupe spoor 1.008

Spoor 3.003 in werkput 3 was een klein rond spoor en had een grijze vulling met een oranje band ijzerinclusies rondom (afbeelding 29). Spoor 4.003 uit werkput 4 had dezelfde grijze vulling en een oranje band ijzerinclusies errond.

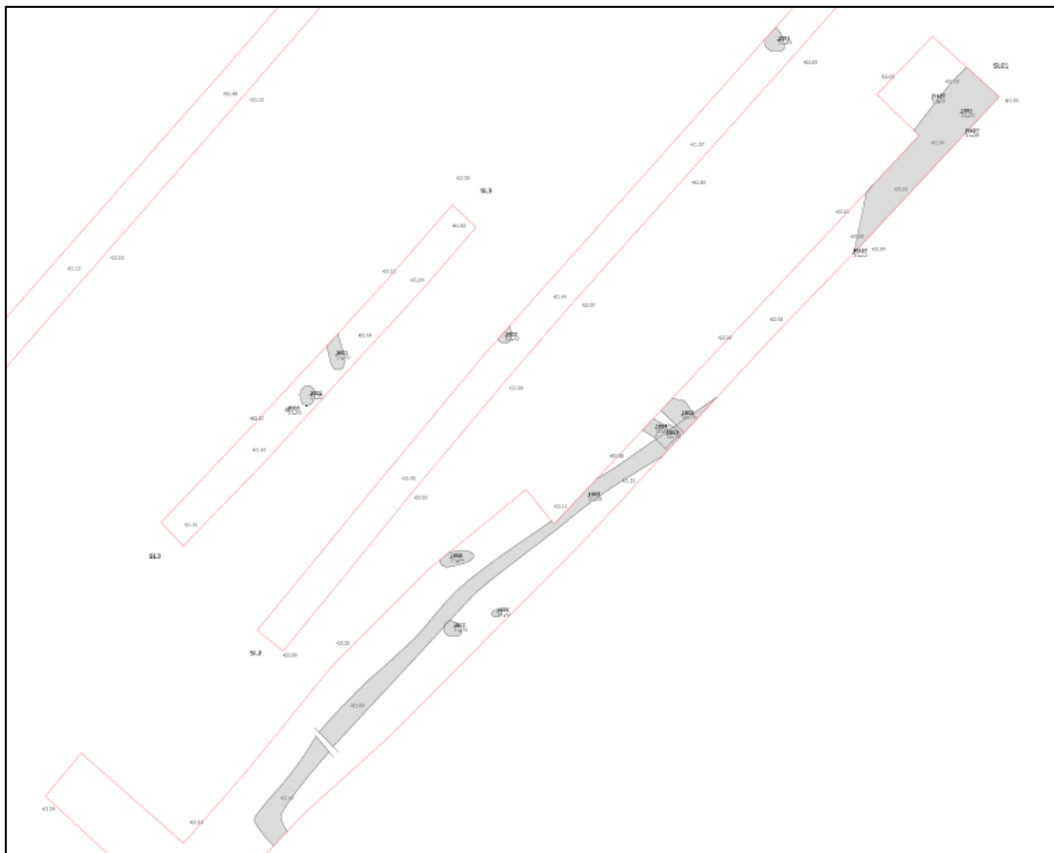
Afbeelding 29: detail coupe spoor 3.003

4.3.2. *Recente sporen*

Tijdens het onderzoek werden geen recente(re) sporen aangetroffen.

4.4. *Interpretatie sporen*

Op basis van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied kunnen er twee zones afgebakend worden met archeologische sporen. De eerste zone omvat werkput 1 met de aanwezigheid van verschillende greppels. Zowel spoor 1.001 als 1.005 buigen af in zuidoostelijke en zuidwestelijke richting. Deze kunnen geïnterpreteerd worden als perceelsgreppels die een nederzetting afgebakend hebben. Die moet zich meer ten zuiden van het onderzoeksgebied bevonden hebben. Op basis van het aangetroffen aardewerk zijn deze te situeren in de Late IJzertijd. In deze werkput werd vermoedelijk de rand van een woongebied aangesneden (afbeelding 30).

Afbeelding 30: detail grondplan: werkput 1 t.e.m. 3

Dit is ook duidelijk af te leiden door het ontbreken van duidelijke sporen in de werkputten ten noordwesten van werkput 1 (werkput 2 t.m. 6).

In deze werkputten werden een aantal verkleuringen aangeduid, meestal hadden deze een natuurlijke oorsprong (3.003, 4.003). Bij enkele sporen kon niet met zekerheid bepaald worden of deze een antropogene, dan wel natuurlijke oorsprong hadden (2.001, 2.002, 3.001, 3.002, 4.001, 4.002, 5.001, 5.002, 6.001). Voor de werkputten 7, 9 en 12 kan weinig gezegd worden. Hier werden geen sporen aangeduid. In werkput 8 werd slechts één spoor herkend, spoor 8.001, een kuil waarvan de betekenis niet duidelijk is. Er kwamen in die omgeving verder geen sporen aan het licht. Hetzelfde kan gezegd worden voor de sporen in werkput 10, 10.001 en 10.002.

De tweede zone concentreert zich rond werkputten 11 en 13. In deze zone werden in totaal 5 kuilen aangetroffen (11.001, 11.002, 11.003, 11.004, 13.001) met een antropogene oorsprong, mogelijk

Afbeelding 31: detail grondplan: werkput 11 en 13

5. Aardewerk

Hieronder volgt een opsomming van het aangetroffen aardewerk op de site te Avelgem.

Hierbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen het lokaal handgevormd aardewerk en het Romeins materiaal, naast Middeleeuws aardewerk. Het aardewerk werd onderzocht door Niels Janssens (Romeins aardewerk), Tina Dyselinck en Sarah De Cleer (IJzertijd aardewerk) en Olivier van Remoorter (Middeleeuws aardewerk).

5.1. *Lokaal handgevormd aardewerk*

Het lokaal handgevormd aardewerk op de site te Avelgem omvat voornamelijk wandscherven, naast een kleinere hoeveelheid rand- en bodemfragmenten. Het materiaal werd in een reducerend milieu matig tot hard gebakken, de dikte van de wand varieerde tussen 5mm en 17mm. Het is gefragmenteerd en er was nauwelijks *diagnostisch* materiaal, waardoor er weinig informatie te verkrijgen is over verschillende types binnen het aardewerk. Toch kan er gesteld worden dat de herkende types veelvoorkomend zijn op Late IJzertijdsites met een continuïteit naar de Romeinse periode toe. Slechts op enkele scherven werd versiering aangebracht. Het gaat om vingertopindrukken en kamstreekversiering.

In combinatie met de vondst van Romeins aardewerk kan men stellen dat het materiaal te situeren is op de overgang tussen de Late IJzertijd en de vroeg-Romeinse periode.

De eerste belangrijke context was spoor 1.001 in werkput 1. Deze gracht bevatte een grote hoeveelheid handgevormd aardewerk (vondstnummers 1, 3, 9, 10, 13, 14, 15, 16). Bij de aanleg van de werkput werd al heel wat aardewerk gerecupereerd. 1 randscherf en 2 wandscherven waren reducerend gebakken, met een grijs tot beige baksel en een wanddikte van ca. 7mm. Deze waren verschaald met plantaardig materiaal en chamotte. Het type was niet te bepalen. 2 reducerend gebakken wandscherven hadden een zwartgrijs tot beige baksel en een wanddikte van ca. 7mm. Ze waren verschaald met plantaardig materiaal en hadden een besmeten buitenzijde. 6 wandscherven waren reducerend gebakken, met een zwartgrijs tot lichtrood baksel en een wanddikte van ca. 6mm. Deze waren verschaald met plantaardig materiaal en zand/mica. De buitenzijde was geglad/gepolijst. 2 wandscherven waren reduceren-licht oxiderend gebakken, met een lichtgrijs baksel en een rozerode binnen- en buitenwand. De wanddikte was ca. 7mm en de verschraling bestond uit plantaardig materiaal en chamotte. 2 wandscherven waren oxiderend gebakken, met een zwartgrijze kern en een roodbruine buitenzijde. De wanddikte was ca. 8mm en deze waren verschaald met plantaardig materiaal en mica. De buitenzijde was geglad. 1 randscherf en 2 wandscherven waren licht oxiderend gebakken, lichtrood aan de buitenzijde en grijszwart aan de binnenzijde. De wanddikte was ca. 9mm en deze waren verschaald met plantaardig materiaal en chamotte. Op basis van het uitzicht, lichtheid en verschraling zijn deze scherven eerder in de Late Bronstijd te dateren. 2 wandscherven waren reducerend gebakken, met een grijs baksel en een wanddikte van ca. 4mm-6mm. De verschraling bestond uit plantaardig materiaal en mica. Deze scherven waren versierd met nagelindrukken op de overgang tussen hals en buik. 2 reducerend gebakken wandscherven, met een grijsbruin baksel en een wanddikte van ca. 5mm, waren verschaald met plantaardig materiaal en chamotte. Deze hadden een versiering van nagelindrukken op de overgang hals-buik. 1 wandscherf was reducerend gebakken en had een grijs baksel. 1 wandscherf was oxiderend gebakken en had een beige baksel, met een wanddikte van 10mm. De verschraling bestond uit chamotte en plantaardig materiaal. 2 reducerend gebakken wandscherven, met een grijs tot beige baksel, hadden een wanddikte van ca. 8mm en waren verschaald met plantaardig materiaal. 2 wandscherven, reducerend gebakken en met een grijs baksel. De wanddikte varieerde tussen 6mm-14mm en deze waren verschaald met plantaardig materiaal. 1 wandscherf was reducerend gebakken, met een bruingrijs baksel en een wanddikte van ca. 6mm. De verschraling bestond uit chamotte en plantaardig materiaal. 2 reduceren gebakken wandscherven, met een bruin tot zwartgrijs baksel, hadden een wanddikte van ca. 8mm en een verschraling van chamotte en plantaardig materiaal. 2 randfragmenten waren reducerend gebakken met een zwartgrijs tot beige baksel en een wanddikte van 12mm. Deze waren verschaald met plantaardig materiaal en chamotte. Op basis van deze vormelijke kenmerken zijn deze te situeren in de Late IJzertijd. 2 wandscherven en 1 bodemfragment waren reducerend gebakken en hadden een zwartgrijs baksel. De wanddikte was ca. 9mm en deze waren verschaald met chamotte. Op één van de wandscherven zat een nop, als versiering (?). Het bodemfragment had een platte bodem. 3

wandscherven waren reduceren-licht oxiderend gebakken en hadden een grijs-lichtrood baksel. De wanddikte was ca. 15mm en deze waren verschaald met chamotte en plantaardig materiaal. De buitenzijde was geglad. 2 wandfragmenten waren reducerend gebakken en hadden een lichtgrijs baksel. De wanddikte was ca. 13mm en de verschraling bestond uit chamotte en plantaardig materiaal. 14 wandfragmenten waren reducerend gebakken, met een grijs baksel en een wanddikte van ca. 7mm. De verschraling bestond uit chamotte en plantaardig materiaal. De buitenzijde was licht geglad. 14 wandscherven en 1 randscherf waren reducerend gebakken, met een lichtgrijze kern en binnenzijde en een lichtrode buitenzijde. De wanddikte was ca. 7mm-10mm en waren verschaald met chamotte en plantaardig materiaal. 2 fragmentjes waren oxiderend gebakken, met een lichtrood baksel en verschraling van chamotte en plantaardig materiaal (afbeelding 32). Daarnaast werden er nog 5 brokjes baksteen (oxiderend, rood baksel), 1 stuk rivierklei en 1 brok zandmortel (met veel kwartsfragmenten) ingezameld (vondst 1).

Afbeelding 32: selectie aardewerk spoor 1.001 (vondstnummer 1)

1 wandscherf was volledig oxiderend gebakken met een beige baksel. Dit werd gemagerd met zand. De wanddikte was ca. 4mm. 1 wandscherf had een grijs baksel en was volledig gereduceerd gebakken. Dit werd gemagerd met zand en chamotte en had een wanddikte van 10mm. 2 wandscherven hadden een geoxideerde buitenwand en een gereduceerde binnenzijde met een grijsbruin baksel. Deze werden gemagerd met plantaardig materiaal en zand. De wanddikte was ca. 9mm. (vondst 3).

Bij de opkuis van het profiel werden 1 wand- en 1 randscherf gerecupereerd uit laag 2. Deze waren half oxiderend half reducerend gebakken, met een grijs baksel en waren gemagerd met zand, plantaardig materiaal en mica. De wanddikte varieerde tussen 6mm en 8mm (vondst 9).

Ook uit laag 3 werd handgevormd aardewerk ingezameld. 1 wandscherf was reducerend gebakken, met een grijs baksel en buitenwand en een lichtrode binnenzijde. De wanddikte was ca. 6mm en het was gemagerd met steentjes en plantaardig materiaal. Daarnaast 1 reducerend gebakken wandscherf, met een lichtgrijs tot beige baksel en een wanddikte van ca. 7mm. Deze was gemagerd met chamotte, plantaardig materiaal en in zeer beperkte mate mica. Ook 2 reducerend gebakken wandscherven, met een grijs tot beige baksel en een wanddikte van ca. 7mm. Deze waren gemagerd met chamotte, mica en plantaardig materiaal en de buitenzijde was gepolijst. 1 randfragment was reducerend gebakken, met een grijs tot beige baksel en een wanddikte van 10mm. Deze was gemagerd met plantaardig materiaal en mica. De rand was naar buiten gebogen, maar de aansluiting met de buik mist waardoor er het type niet te achterhalen is. Daarnaast waren er 4 wandscherven, reducerend-licht oxiderend gebakken, met een grijze binnenwand en een lichtrode buitenzijde. De wanddikte was ca. 9mm en deze waren gemagerd met plantaardig materiaal en chamotte. 1

wandscherf was oxideren gebakken, met een lichtrood baksel en een wanddikte van ca. 6mm. Deze was gemagerd met plantaardig materiaal en chamotte. Het was een halsfragment van een niet nader te bepalen recipiënt. 1 randscherf en 3 wandscherven waren reducerend gebakken en hadden een grijs tot zwart baksel. De wanddikte varieerde tussen 6mm en 8mm. Deze waren gemagerd met chamotte en plantaardig materiaal. Op één van de scherven zijn sporen van beroeting, als gevolg van het op het vuur staan. Deze fragmenten zijn waarschijnlijk van een kookpot, maar een type kon niet bepaald worden (vondst 10) (afbeelding 33).

Afbeelding 33: selectie aardewerk spoor 1.001 (vondstnummer 10)

Verder werden er bij de aanleg uit laag 8 nog 2 wandscherven gerecupereerd, reducerend gebakken en met een grijs baksel. Deze werden gemagerd met plantaardig materiaal, zand, mica en chamotte en hadden een wanddikte van 8mm (vondst 13) (afbeelding 34).

Afbeelding 34: selectie aardewerk spoor 1.001 (vondstnummer 13)

Uit laag 3 werden 2 wandscherven gerecupereerd. Deze waren reducerend gebakken, met een grijs baksel, en waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand en mica. De wanddikte was ca. 5mm. (vondst 14).

Uit laag 3 en 4 werden in totaal 12 scherven gerecupereerd, waarvan er twee een kamstreekversiering hadden, naast één randfragment. Deze waren reducerend gebakken met een grijs baksel en waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand en mica. De wanddikte varieerde tussen 4mm en 8mm. (vondst 15) (afbeelding 35).

Afbeelding 35: selectie aardewerk spoor 1.001 (vondstnummer 15)

Uit laag 2 werd 1 wandscherf gerecupereerd. Deze was reducerend gebakken, met een grijs baksel en was gemagerd met plantaardig materiaal en zand. De wand had een dikte van ca. 8mm. (vondst 16).

Bij de aanleg van werkput 1 werden ook voor spoor 1.002 handgevormd aardewerk gerecupereerd. Het gaat om 2 wandscherven, volledig gereduceerd gebakken en met een grijs baksel. Deze waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand, mica en chamotte. De wanddikte was ca. 8mm. Daarnaast werd er 1 wandfragment ingezameld dat oxiderend-reducerend gebakken was, met een grijsbeige baksel. Deze was gemagerd met plantaardig materiaal, zand en mica. De wanddikte was 9mm. (vondst 4).

Verder werd er ook voor spoor 1.005 in werkput 1 een grote hoeveelheid handgevormd aardewerk gerecupereerd (vondstnummers 5, 7, 17). 2 oxiderend gebakken fragmentjes, met een oranjebeige baksel, waren gemagerd met plantaardig materiaal en zand. De wanddikte was ca. 7mm. Daarnaast werd een bodemfragment gerecupereerd dat reducerend gebakken was, met een grijs baksel, en gemagerd met plantaardig materiaal, zand, mica en chamotte. De wanddikte was ca. 9mm. (vondst 5). Verder werden er 2 fragmenten reducerend gebakken aardewerk ingezameld, met een bruingrijs baksel en waren gemagerd met een grote hoeveelheid plantenresten. Deze hadden een geglad oppervlak. Waarschijnlijk zijn dit restanten van weefgewichten, maar door het fragmentarisch karakter kan dit niet met zekerheid gezegd worden (afbeelding 36 en 37).

Afbeelding 36: selectie aardewerk spoor 1.005 (vondstnummer 7)

Afbeelding 37: selectie aardewerk spoor 1.005 (vondstnummer 7)

Daarnaast werden 1 rand- en 2 wandfragmenten aangetroffen, reducerend gebakken, met een grijs baksel en gemagerd met zand, plantaardig materiaal en mica. De wanddikte was ca. 6mm. Verder werden 1 bodem- en 1 wandscherf gerecupereerd, oxiderend gebakken, maar met een grijs baksel. Deze werden gemagerd met plantaardig materiaal en zand. De wanddikte was ca. 7mm. Ook twee bodem- en één wandfragment werden ingezameld. Deze waren oxiderend gebakken, met een grijs baksel en waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand en mica. De wanddikte was ca. 6mm. Verder werden 9 wandscherven gerecupereerd, oxiderend-reducerend matig hard gebakken. Deze waren gemagerd met plantaardig materiaal en zand en hadden een wanddikte tussen 5mm en 8mm. (vondst 7).

Bij het afwerken van het spoor 1.005 werd nog een grote hoeveelheid aardewerk ingezameld. Er werden 10 fragmenten handgevormd, licht oxiderend gebakken aardewerk aangetroffen met een lichtroze tot beige, matig hard gebakken baksel. Het ging om 9 wandscherven en 1 bodemfragment. De dikte van de wandfragmenten was ca. 8mm, de dikte van de bodem was ongeveer 10mm. Dit aardewerk werd gemagerd met chamotte en plantaardig materiaal. Een datering geven voor dit aardewerk is zeer moeilijk.

Daarnaast werden er 3 wandfragmenten handgevormd, reducerend gebakken aardewerk met een beige-grijs baksel aangetroffen. Het aardewerk was matig hard gebakken en had een verschraling van vooral plantaardig materiaal, een weinig aantal chamotte en zeer weinig mica. De wanddikte van de scherven was ca. 8mm.

Een bodemfragment in een licht oxiderend gebakken, roze tot licht rood baksel, verschraald met plantaardig materiaal, een weinig chamotte en mica, werd in deze context eveneens aangetroffen. Aan de overgang van bodem naar wand was deze scherv ongeveer 12mm breed. Aan de wand was de scherv nog slechts 6mm breed.

Er werd 1 fragment baksteen aangetroffen in de context. Deze had een oxiderend, lichtrood baksel met een verschraling van chamotte.

Daarnaast werd er 1 reducerend gebakken wandscherf met verschraling van plantaardig materiaal, chamotte en mica ingezameld. Deze had een dikte van ca. 9mm.

Er werd 1 randfragment van een recipiënt gevonden, roze tot beige licht oxiderend gebakken. Deze was matig hard gebakken en had een naar buiten staande rand met een dikte van 5mm. Omdat er geen aansluiting met de buik was, kon er geen exact type gedefinieerd worden.

Vervolgens werden er 11 wandfragmenten en 2 randfragmenten aangetroffen van een (kook)pot met naar buiten gebogen rand met halsribbels. Deze pot was vervaardigd uit een reducerend gebakken,

beige baksel met inclusies van vooral chamotte en plantaardig materiaal. De dikte van de scherven varieerde tussen 4 en 8mm. Dit type aardewerk werd reeds aangetroffen in late ijzertijdcontexten te Aalter-Langevoorde en in (vroeg-) Romeinse contexten te Knesselare-Kouter. Bijgevolg kan men dit aardewerk dateren in de periode 200v.Chr.-60n.Chr.²¹

Ten slotte werden er 12 wandfragmenten van reducerend gebakken aardewerk gerecupereerd. Dit had een beige tot grijs baksel met een verschraling van mica en chamotte. Er werd een grijze deklaag aangebracht op dit baksel. De scherven waren ongeveer 5mm dik. Het ging hier dus om zogenaamd geverfd aardewerk, dat eerder in de Romeinse periode thuis hoort. Dit aardewerk is te dateren in de 1^e eeuw - 2^e eeuw (vondst 17) (afbeelding 38).

Afbeelding 38: selectie aardewerk spoor 1.005 (vondstnummer 17)

In spoor 1.007 in werkput 1 werd 1 wandscherf ingezameld, oxiderend-reducerend gebakken, met een grijs baksel en gemagerd met zand en plantaardig materiaal. De wanddikte was ca. 7mm. (vondst 6).

In spoor 1.009 in werkput 1 werd een ringachtig ijzerfragment ingezameld dat te gecorrodeerd was om vorm en/of functie te bepalen. Er werd ook 1 baksteenfragment gerecupereerd. Verder werd 1 wandfragment aangetroffen, handgevormd en oxiderend gebakken, met een grijs baksel. Dit werd gemagerd met plantaardig materiaal en zand. De wanddikte was ca. 6mm. (vondst 12).

Daarnaast werd in werkput 13, in spoor 13.001 aardewerk ingezameld. 1 wandscherf had nog een klein stukje van de rand. Dit was reducerend gebakken, met een geglad oppervlak en een grijs baksel. De magering bestond uit plantaardig materiaal, zand en chamotte. De wanddikte was ca. 9mm. Daarnaast 4 wandscherven, met een geribbelde en 'besmeten' buitenwand, oxiderend gebakken, terwijl de baksel eerder reducerend gebakken is. Dee hadden een wanddikte van ca. 9mm en waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand en chamotte (vondst 11) (afbeelding 39).

---

²¹ Declercq 2009, 415-416

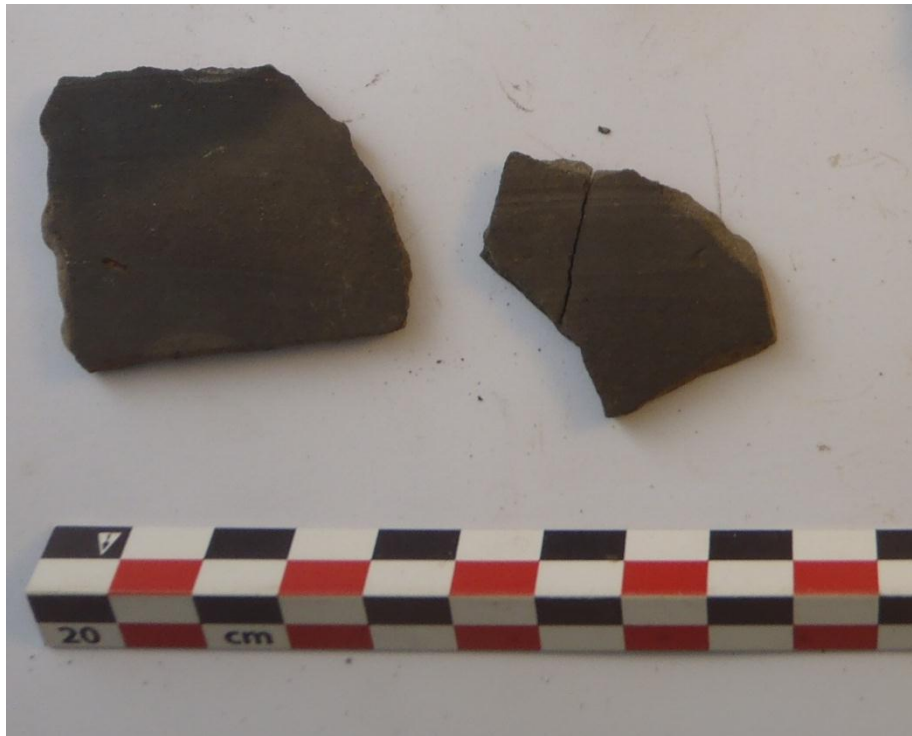
Afbeelding 39: selectie aardewerk spoor 13.001 (vondstnummer 11)

5.2. *Romeins aardewerk*

Bij de aanleg van het vlak ter hoogte van het spoor 1.001 werd ook aardewerk ingezameld dat vermoedelijk in de vroeg-Romeinse tijd kan gesitueerd worden. 1 wandscherf was oxiderend gebakken en waarschijnlijk gedraaid, met een rood baksel en verschaald met mica. 1 fragment, met rozerood baksel was oxiderend gebakken en waarschijnlijk gedraaid. Deze had een verschraling van mica, kwarts en chamotte. 1 gedraaid wandfragment was oxiderend gebakken en gedraaid, met een lichtbeige baksel en verschaald met zeer weinig mica en chamotte. Waarschijnlijk afkomstig van maasvallei. 1 wandscherf was oxiderend gebakken en gedraaid, met een rood baksel en verschaald met chamotte en mica. De wanddikte was ca. 15mm en de buitenzijde was geglad. 2 wandscherven en 1 randscherf waren reducerend gebakken en gedraaid, met een grijs baksel en een wanddikte van ca. 5mm. Deze waren verschaald met chamotte en kwarts. Er is een ribbel op de overgang van de hals naar de buik en een sterk uitstaande rand. Deze zijn te situeren op de overgang tussen de Late IJzertijd – 1e eeuw (vondst 1).

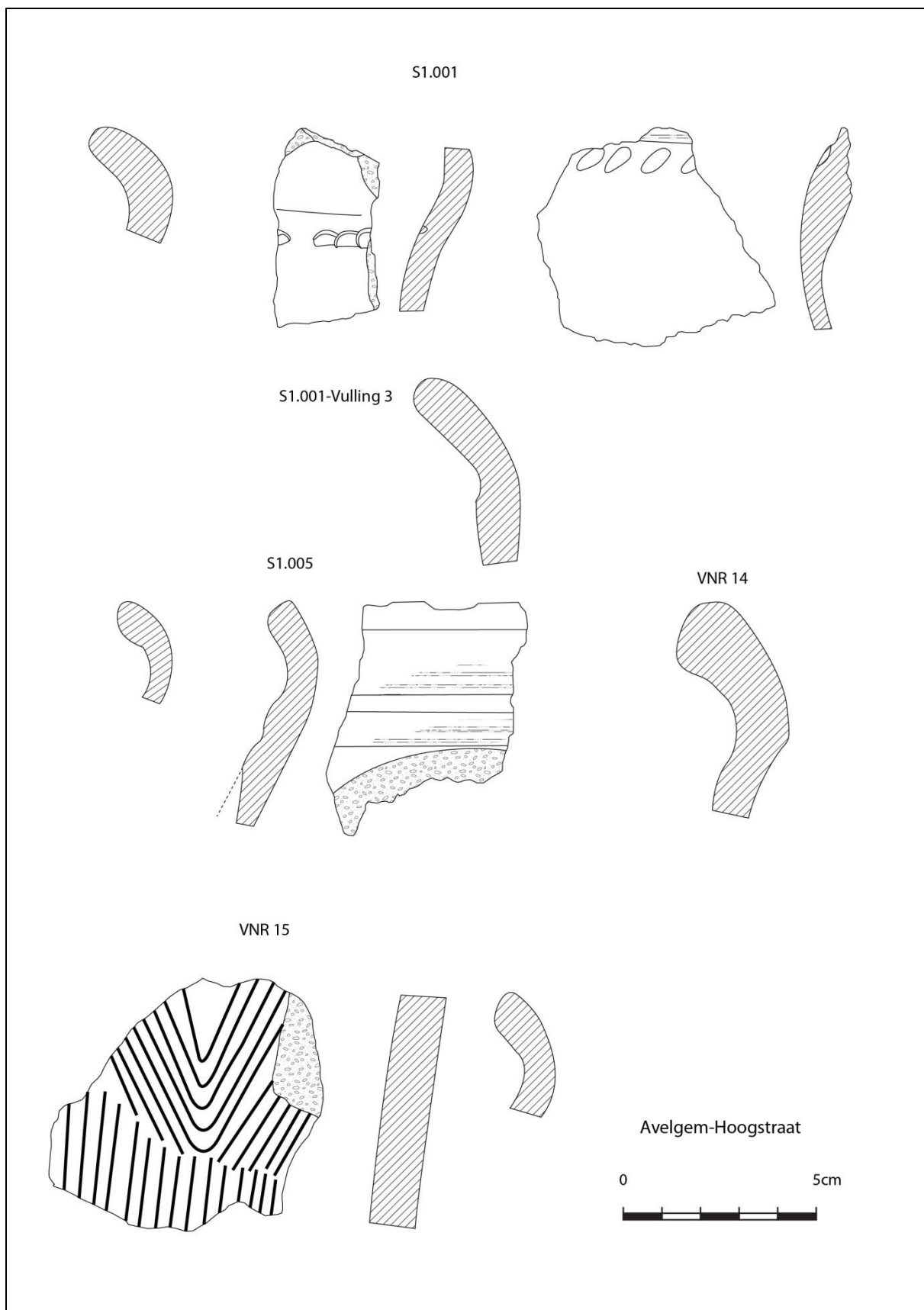
In spoor 1.001 werd bij de aanleg uit laag 3 één rand- en één wandfragment gerecupereerd waarvan de buiten- en de binnenzijde oxiderend gebakken was, met een donkergrijs baksel. Deze waren gemagerd met plantaardig materiaal, zand en chamotte. De wanddikte was ca. 17mm. Deze kunnen op basis van vormelijke kenmerken in de vroeg-Romeinse tijd gesitueerd worden, ca. 100 v.C. – 100 n.C. (vondst 14)

In spoor 1.005 werden 5 handgevormde wandscherven gerecupereerd, gereduceerd hard gebakken en gedraaid, gemagerd met zand en (veel) mica. Deze hadden een wanddikte tussen 5mm en 8mm. Op basis van hun vormelijke kenmerken kunnen deze in de vroeg-Romeinse tijd gesitueerd worden (vondst 7) (afbeelding 40).

Afbeelding 40: selectie aardewerk spoor 1.005 (vondstnummer 7)

In spoor 1.009 werd 1 gedraaid wandfragment ingezameld, oxiderend gebakken met een roodoranje baksel. Dit was gemagerd met plantaardig materiaal en mica. De wanddikte was ca. 4mm. (vondst 12).

Afbeelding 41: overzicht aardewerk

6. Besluit en waardering

6.1. Algemeen

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem, uitgevoerd door BAAC bvba in opdracht van Danneels NV., op het terrein aan de Hoogstraat te Avelgem, heeft volgende resultaten opgeleverd. Het plangebied werd onderzocht aan de hand van 13 werkputten en 4 kijkvensters, waarbij in totaal 28 sporen werden aangeduid.

Op basis van de aangetroffen sporen binnen het onderzoeksgebied kunnen er twee zones afgebakend worden met archeologische sporen. De eerste zone omvat werkput 1 met de aanwezigheid van verschillende greppels. Waarschijnlijk zijn dit perceelsgreppels die een nederzetting afgebakend hebben. Deze nederzetting ligt dan verder naar het zuidoosten (ruwweg ter hoogte van het huidige gemeentelijke containerpark en aangrenzende percelen). Aan de hand van het aangetroffen aardewerk zijn deze te situeren in de Late IJzertijd.

De tweede zone concentreert zich rond werkputten 11 en 13. In deze zone werden in totaal 5 kuilen aangetroffen met een antropogene oorsprong, mogelijk paalkuilen. Ook hier werd aardewerk ingezameld, te situeren in de Late IJzertijd.

Op basis van het bodemonderzoek, de aan-/afwezigheid van sporen en het vondstenmateriaal kan men concluderen dat binnen het plangebied te Avelgem de rand van een nederzetting werd aangesneden. Aan de hand van het vondstenmateriaal, zowel lokaal handgevormd aardewerk (IJzertijdtraditie), als typisch Romeins aardewerk, kan het onderzoeksgebied gesitueerd worden op de overgang tussen de Late IJzertijd en de vroeg-Romeinse tijd.

6.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Zijn er antropogene sporen aanwezig?

Er zijn antropogene sporen aanwezig in twee zones binnen het onderzoeksgebied. De eerste zone situeert zich binnen werkput 1 met verschillende greppels, die afbuigen in zowel zuidoostelijke als zuidwestelijke richting. Die kunnen vermoedelijk als perceelsgreppels geïnterpreteerd worden die een nederzetting afgebakend hebben. Deze lag waarschijnlijk meer ten zuiden van het onderzoeksgebied, want in de andere werkputten ten noordwesten van de greppels werden geen aanwijzingen van bewoning aangetroffen. De aanwezige verkleuringen bleken meestal een natuurlijke oorsprong te hebben. In werkput 1 werd vermoedelijk de rand van een woongebied aangesneden.

De tweede zone situeert zich rond werkputten 11 en 13, met in totaal 5 kuilen, mogelijk paalkuilen. Bij de uitbreiding van het kijkvenster tussen beide werkputten, werden geen extra sporen aangetroffen. De mogelijke onderlinge relatie werd niet echt duidelijk. Op basis van het aardewerk kunnen deze gedateerd worden in de IJzertijd.

2. Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

In werkput 1 dekte een dik pakket colluvium de sporen af. De kuilen en greppels bleven daardoor vrij diep nog bewaard. In tegenstelling tot de sporen in werkputten 2 en 3, waarbij in de coupes bleek dat de (natuurlijke) sporen onderhevig (geweest) waren aan uitloging. Een zeer vage aflijning maakte de interpretatie moeilijk. In werkputten 11 en 13 was de bewaringstoestand van de sporen vrij goed. In coupe bleken deze vrij diep bewaard te zijn.

3. In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?

Er was weinig bodemdegradatie en relatief weinig erosie, waardoor de weinige sporen redelijk tot goed bewaard waren. De meeste (natuurlijke sporen) waren onderhevig (geweest) aan uitloging.

4. Op welk(e) niveau(s) bevinden de sporen zich?

De sporen bevonden zich in de primaire löss en werden zichtbaar in de C-horizont.

5. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De verschillende greppels in werkput 1, die afbuigen in zuidwestelijke en zuidoostelijke richting, behoorden waarschijnlijk tot een systeem dat een woongebied afbakende. Buiten deze greppels werden er verder geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een nederzetting.

De (paal)kuilen in werkputten 10, 11 en 13 zullen waarschijnlijk deel uitgemaakt hebben van een bepaalde structuur, maar de uitbreiding van het kijkvenster bracht hierover geen duidelijkheid. Er werden geen extra sporen aangetroffen.

6. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Op basis van het weinige aardewerk dat werd gevonden, kunnen de sporen in de Late IJzertijd gesitueerd worden, terwijl enkele aardewerkfragmenten eerder in de vroeg-Romeinse tijd thuis horen. Zowel bij de greppels uit werkput 1 als bij de paalkuil uit werkput 13 werden voornamelijk wandscherven ingezameld, naast enkele randfragmenten, maar weinig diagnostisch materiaal om bepaalde types te herkennen.

7. Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, welke aspecten verdienen hierbij bijzondere aandacht?

Er is geen vervolgonderzoek noodzakelijk, aangezien tijdens het onderzoek geen duidelijke structuren werden herkend en slechts een klein aantal in het veld aangeduide verkleuringen daadwerkelijk sporen waren met een antropogene oorsprong. Op basis van de uitbreiding door middel van kijkvensters, waarbij weinig nieuwe zaken aan het licht kwamen, kan men stellen dat het hier gaat om randfenomenen buiten een woongebied. De eigenlijke nederzetting zal vermoedelijk meer ten zuiden van het onderzoeksgebied moeten gesitueerd worden.

6.3 Advies

Baac adviseert geen vervolgonderzoek binnen het plangebied. Wel duiden de resultaten op waardevolle archeologische resten ten zuidoosten van het plangebied. Concreet wijzen we op het huidige gemeentelijke containerpark en de belendende percelen. Indien daar in de toekomst bodemingrepen gebeuren, is archeologisch onderzoek aangewezen.

7. Bibliografie

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2012a: *Kleurenorthofoto's* [online], <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/kleurenortho/#> (geraadpleegd op 3 september 2012).

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2012b: *Stratengids – Positiebepaling* [online], <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/straten/#> (geraadpleegd op 3 september 2012).

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2012c: *Digitale bodemkaart Vlaanderen* [online], <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/#> (geraadpleegd op 3 september 2012).

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI) 2012: *Avelgem* [online], [http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/?startup=zg\(34003\)#](http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/?startup=zg(34003)#) (geraadpleegd op 10 september 2012).

COX L., JANSSENS N., 2011: *Archeologische opgraving, Avelgem – Huttegemstraat*, BAAC Vlaanderen Rapport 14, Gent.

DE CLERCQ W. 2009. *lokale gemeenschappen in het imperium romanum. transformaties in de rurale bewoningsstructuur en de materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas menapiorum (provincie gallia-belgica, ca. 100 v. chr. - 400 n. chr.)*. onuitgegeven doctoraats thesis universiteit gent. gent

DIGITALE BIBLIOTHEEK VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE 2012a: *Ferrariskaart 'Berchem'* [online], http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html, (geraadpleegd op 3 september 2012).

DIGITALE BIBLIOTHEEK VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE 2012b: *Atlas cadastral parcellaire de la Belgique* [online], http://dgtl.kbr.be:8881/R/NRV117YI7QTG5INUB3JFKYRFFBTF2MJYMT7XERX1EA2V2U1TEI-00477?func=results-jump-full&set_entry=000001&set_number=003048&base=GEN01 (geraadpleegd op 3 september 2012).

DOV VLAANDEREN 2012a: Databank Ondergrond Vlaanderen (online), <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html> (geraadpleegd op 6 september 2012).

DOV VLAANDEREN 2012b: Databank Ondergrond Vlaanderen. Kaartblad Kortrijk (online), <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/kortrijk29Qweb.pdf> (geraadpleegd op 6 september 2012).

GIERTS I., COX L., VANOVERBEKE R. *et alii* 2011: *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, verkaveling Huttegemstraat*, BAAC Vlaanderen Rapport 3, Gent.

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2012a: Avelgem. Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed. ID 22015 <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/22015> (geraadpleegd op 10 september 2012).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2012b: Avelgem. Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed. ID 22016 <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/22016> (geraadpleegd op 10 september 2012).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2012c: Avelgem-Hoogstraat. Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed. ID 11084 <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/11084> (geraadpleegd op 10 september 2012).

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN 2012: *Atlas der Buurtwegen (1841)* [online],
<http://www.giswest.be/trage-wegen> (geraadpleegd op 3 september 2012).

8. Bijlagen

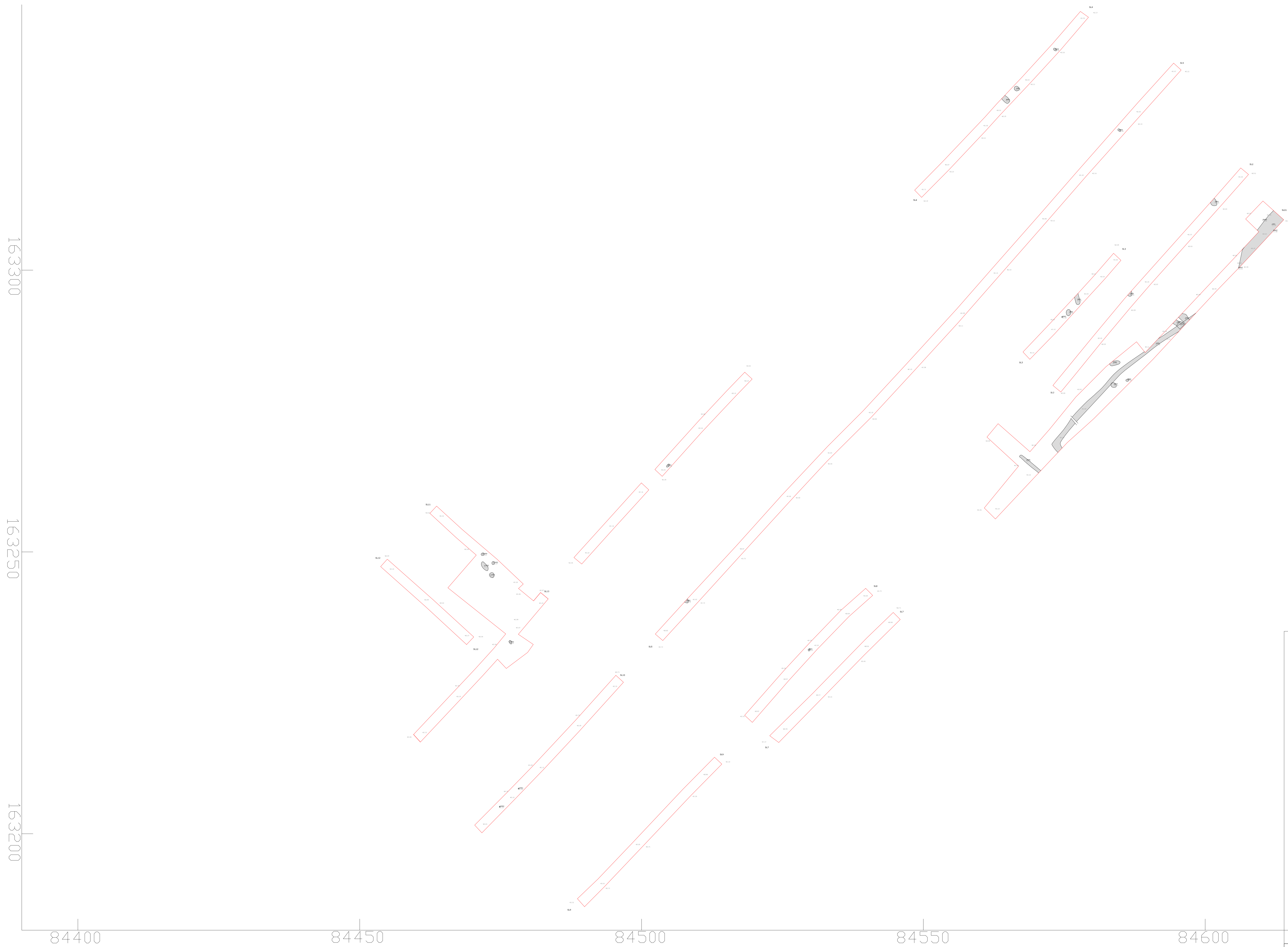
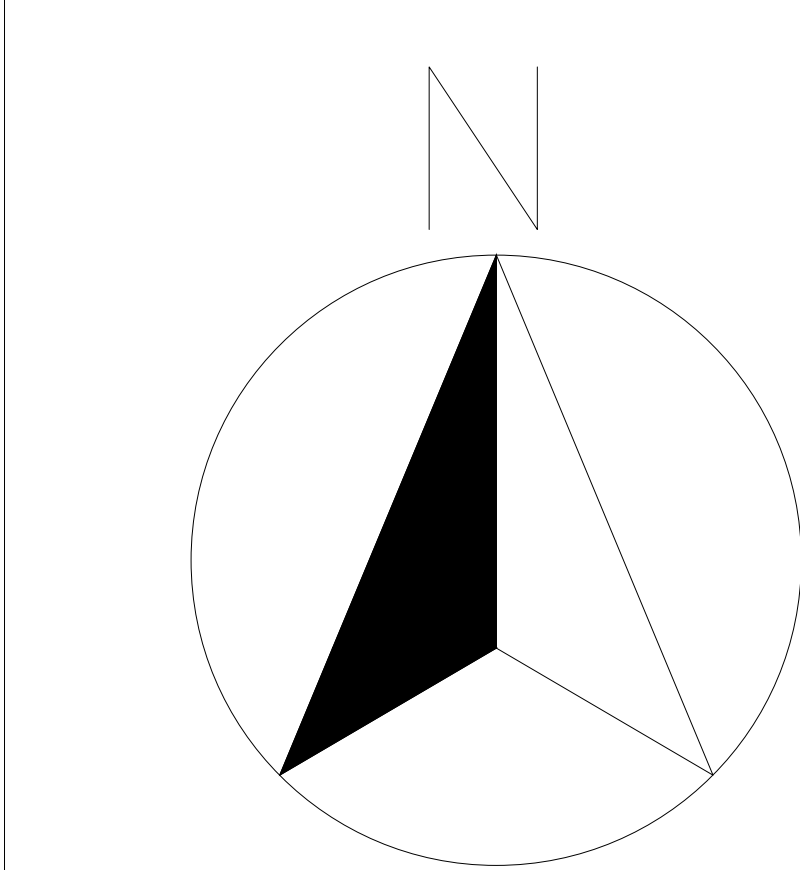
1. Lijsten

- Sporenlijst
- Fotolijst
- Coupelijst
- Vondstenlijst

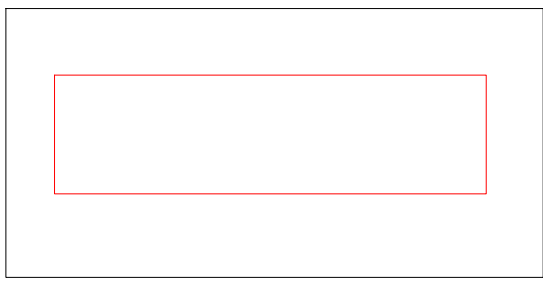
2. Kaartmateriaal

- Overzicht proefsleuven
- Overzicht proefsleuven met kijkvensters
- Overzicht profielen

Avelgem-Hoogstraat

Legende

Proefsleuven

Sporen

·21.62

Hoogtes (TAW)

